

NGƯỜI CON ĐẤT THÉP

1) Nhớ từ thuở vua Hùng dựng nước
Một nghìn năm Bắc thuộc đón đau
Pháp đi Mỹ lại nhảy vào
Trăm năm xương trắng máu đào làm than.
Thương nhân dân cơ hàn vất vả
Hận quân thù tàn phá quê hương
Bác Hồ tiến bước lên đường
Tìm ra chân lý chủ trương hợp thời
Người về nước khắp nơi phơi phới

10) Bao đêm dài chờ đợi thái dương
Ánh hồng rọi khắp muôn phương
Thanh niên lớp lớp lên đường diệt Tây
Thế chiến lần thứ hai bùng nổ
Quân phát-xít tìm chỗ bủa vây
Đông Dương u ám khói mây
Nhật vào hất cẳng Pháp bay khỏi vòng
Ôi! Một cổ ba trùng thảm khốc
Nhà nhà không còn thóc để ăn
Trăm bề thiếu thốn khó khăn

20) Áo quần chẳng có vận chần bố tời
Hai triệu người không nơi nương tựa
Ăn rau rừng lá bứa chùm bao
Chuôi cây thái trộn xen vào
Thay cơm qua bữa còn cào xốt xa!
Lá cây hết người ta dùng cỏ
Máu cạn dòng lìa bỏ trần ai

Than ôi!Trời sập đất quay!
Đau thương này biết đến ngày nào nguôi
Dân lành sao chôn vùi thân xác
30) Kiếp phù du có khác chi đâu!

Trời buồn trời đổ mưa ngâu
Đất buồn đất cũng ngậm sầu nuốt cay!
Gió ru người ,người bay theo gió
Riêng một vùng cây cỏ đìu hiu
Rừng thu ảo não cô liêu
Mây sầu một dãy ráng chiều thê lương
Đồng bào ta bốn phương nổi dậy
Giành chánh quyền bằng gậy tầm vông
Thề nguyện theo Đảng chung lòng

40) Đánh Tây đuổi Nhật non sông thái bình
Mùa thu về Ba Đình ấm áp
Bản Tuyên ngôn độc lập ra đời
Lời Người vang khắp nơi nơi
Non sông nước Việt sáng ngời từ đây.

Nhưng giận thay ! Giặc Tây trở lại!
Ta không hề quản ngại gian truân
Bác Hồ kêu gọi toàn dân
Đồng tâm chung sức diệt quân bạo tàn
Đáp lời Người hàng ngàn trai trẻ
50) Rất hiên ngang vui vẻ lên đường
Ruộng đồng để lại hậu phương
Công nông trí thức diệt phường sài lang.
Chốn trời Nam xóm làng tan nát
Giặc Pháp tìm tàn sát nam nhi
Thành đồng đất thép Củ Chi

Anh hùng bất khuất sá gì đạn bom
Mẹ quê nghèo lưng khom da nám
Cha đánh Tây dũng cảm hy sinh
Sâu ân, nặng nghĩa, thâm tình
60) Lao đao lận đận thân hình héo hon
Mẹ không còn khi con mười tuổi
Sông chưa già để suối bơ vơ!
Đêm ngày côی cút thẩn thờ
Mẹ đi để lại trẻ thơ một mình
Sao nữi rẽ chia tình mẫu tử
Con khờ chưa biết chữ a,o ....
Gặp khi sóng lớn bão to!

Tương lai ai biết con đò về đâu?
Một đời người bể dâu mấy cuộc?
70) Nỗi buồn này lấy thước nào đo?
Miếng cơm manh áo ai lo?
Giữa thời đói khổ ai cho gạo tiền?
Ngẩn ngơ nhớ mẹ hiền khuất bóng
Kể từ đây kiếp sống ra sao?
Đêm nằm lệ thấm tuôn trào:

“Đầu xanh gánh chịu thương đau não nùng!
Quê cha xã anh hùng Nhuận Đức
Đẹp tình người sáng rục nghĩa nhân
Dân làng cày cấy chuyên cần
80) Vườn xanh che bóng giai nhân lạnh lùng
Sinh con ra trong vùng lửa đạn
Lúc nước nhà gặp nạn binh đao
Ra đi ruột thắt gan bào
Tên con cha đã mang vào gió sương

Đó là Nguyễn An Khương yêu dấu,
Khi cha đi chiến đấu hiên ngang
Quê nhà mẹ rất gian nan
Đầu thôn rạng sáng, cuối làng hoàng hôn,
Nhớ mẹ cha bồn chồn tác dạ
90) Nung lòng con sắt đá vững thêm
Lời ru của mẹ êm đềm
Vẫn còn ngân mãi bên thềm lều tranh”

Xót thương cho đầu xanh ở đợ!
Biết bao giờ trả nợ non sông
Vào tay địa chủ phú ông
Chữ Bàng là họ, Đại Hồng là tên,
Luôn cúi Pháp lập nên sản nghiệp,
Biến nông dân thành kiếp trâu cày.
An Khương lâm cảnh đọa đày
100) Chăn bò cắt cỏ ngày ngày khổ thân
Thường hai bữa cơm phần lưng lửng
Đêm mệt nhào giã thúng gạo to
Quanh mình nhiều việc âu lo
Chén cơm nô lệ chưa no lại sầu
Thiếu niên phải cày sâu cuốc bẫm
Áo quần luôn ướt đẫm mồ hôi
Vùi thân làm kiếp tôi đòi,
Tay bùn chân lấm rã rời tẩm thân
Lệch chi bấy cán cân tạo hóa
110) Cũng là người sao quá bất công?
Kẻ giàu ruộng đất mệnh mông
Người nghèo không có một đồng trong tay
Trẻ thơ sao đêm ngày lam lũ?

Thế mà còn mất ngủ thiếu ăn!
Lắm khi chủ giận mắng xằng!
Đòn roi chẳng tiếc để lằn trên da!
Cuối canh ba sương sa ướt lá
Nhạc côn trùng rỉ rả ngân nga
Thôn xa vắng vắng tiếng gà
120) Lung linh huyền ảo cỏ hoa một vùng
Vạc kêu đêm nảo nùng con trẻ
Lòng tái tê nhớ mẹ thương cha
Bồi hồi thổn thức tính ra
Từ ngày ở đợ nay là sáu năm
Sờ tay chai âm thầm nuốt khổ
Nhìn qua song lộ nhỏ trăng soi
Giục lòng yêu nước thương nòi
An Khương quyết chí theo đòi nghiệp cha
Trong đêm khuya cả nhà địa chủ
130) Đại Hồng say giấc ngủ nô vong
Vươn vai tay sắt chân đồng
An Khương lạng lẽ gói khăn lên đường
Chân mềm đạp sỏi sương thu lạnh
Chim xổ lông tung cánh bay cao
Bầu trời sáng ánh trăng sao
Thênh thênh đất rộng vui nào vui hơn?
Gió từng cơn đường thôn hiu quạnh
Thân trai hùng một mảnh áo tơ
Con đường Cách mạng sáng ngời
140) Bước đi mỗi bước nhớ lời nước non:
“Nung nấu lòng sắt son dũng khí
Tôi luyện thành ý chí đấu tranh

Bẻ xiềng phá xích tung hoành
Đuổi Tây cho nước yên lành ấm no”

Lối mòn nhỏ quanh co nhiều hố

Lời Bí thư chi bộ hiện về

Một mình trên nẻo đường quê

Trên trăng dưới bóng bên lề cỏ tươi

Xa xa thấp thoáng người đi lại

150) Hồi hộp thay biết phải làm sao?

Bụi cây Khương rẽ nép vào

Chờ xem người ở phương nào đến đây?

Khoảng cách từng phút giây thu ngắn

Nguy hiểm qua , may mắn đến gần

An Khương gặp được ân nhân

Trăng tròn tháng trước một lần gặp nhau

Chàng vui mừng ra chào cán bộ:

Là Bí thư chi bộ xã nhà

Tưởng đâu kẻ lạ người xa

160) Nào ngờ là Phạm Văn Ba quê mình

Ngồi phân tích tình hình đất nước

Dưới bóng dầu mười thước cao cao

Nhật hàng Pháp lại trở vào

Non sông khói lửa binh đao ngút trời

Ba đưa Khương về nơi căn cứ

Học làm người học chữ Việt Nam

Đọc thông viết thạo tròn năm

Quân khu bố trí cho làm giao liên

An Khương trải khắp miền Nam bộ

170) Nghìn dặm xa, tuy khổ nhưng vui

Nhiều khi gió dập mưa vùi

Nóng chân nắng hạ , lạnh người rét đông
Lúc vượt qua ruộng đồng vất vả
Khi làm người câu cá thong dong
Mật thư giữ kín mấy phong
Bảo toàn để khỏi phụ lòng nước non
Sáng ở sông Sài Gòn Chợ Cũ
Đêm về khuya lại ngủ Thanh An
Băng rừng vượt suối gian nan
180) Vạc kêu quốc gọi nung gan anh hùng
Nay mang tin đến vùng Tà Thiết
Mai bôn ba sóng biếc Đồng Nai
Dạ dày sương gió thân trai
Nặng tình phụ mẫu,nặng vai sơn hà
Rồi những buổi chiều tà bên rạch
Bìm bịp ngân giục khách đường xa
Bồi hồi thương nước nhớ nhà
Dòng sông còn đó,mẹ cha mất rồi!
Đường công tác xa xôi vạn lối
190) Từng lá thư mang tới từng nơi
Trao tay đúng lúc kịp thời
Hoàn thành nhiệm vụ sáng ngời chí trai
Vào mùa xuân ,ban mai thanh vắng
Dòng sông Sài Gòn lặng lẽ trôi
Lững lờ mây trắng lưng trời
Trên bờ cò đậu nhìn người qua sông
Thuyền nhỏ bơi giữa dòng nước biếc
Lục bình trôi mấy chiếc về đâu?
Nghiêng nghiêng nón lá trên đầu
200) Đò ngang cô lái dãi dầu nắng mưa

An Khương nơi gốc gừa đứng đợi
Nhìn tóc nàng từng sợi thương thương
Bồng bênh sóng nước vương vương
Bóng hình gái đắm in gương trai hùng.
Thuyền cặp bến xanh vùng cây cỏ
Ánh bình minh soi tỏ muôn phương
Long lanh lá đọng hạt sương
Giữa trời ảm áp trông dường kim cương
Hoa hậu nay phải nhường nhan sắc

210) Thúy Kiều xưa thấy mặt cũng ghen
Xa trông tưởng cỏ hoa hèn
Đến gần mới rõ đóa sen ngọc ngà
Mặt trái son, làn da in tuyết
Mày xanh xanh ,mắt biếc sóng thu
Mượt mà mái tóc gió ru
Hương thơm hoa bưởi đến từ phương nao?
Mũi dọc dừa cao cao xinh xắn
Miệng môi hồng răng trắng đẹp tươi
Thân cao một mét sáu mươi

220) Mặn mà tha thướt nói cười thanh tao
Bàn tay thon cầm sào Bến Dược
Gót chân son thấm nước Sài Gòn
Bà ba đen ,áo cổ tròn
Che lòng trung hậu sắt son hiền hòa
Tuổi mười bảy tươi hoa sáng ngọc
Trên chiếc thuyền độc mộc thông dong
Đưa bao lượt khách sang sông
Lần này sao thấy trong lòng vấn vương
Nàng e lệ nhìn Khương không nói

230) Chàng ung dung chào hỏi mấy câu:

“Lần đầu mình mới gặp nhau,
Lên đênh mặt nước biết đâu là nhà?
Đường đi xa lòng ta lưu luyến
Bến sông quê một chuyến đò ngang.
Hỡi em gái nhỏ đưa đàng
Vui lòng cho biết tên nàng được không?”

Nàng bẽn lễn ửng hồng đôi má
Liếc nhìn ,nghe tim đã đập nhanh:

“Rành rành một bậc trai thanh

240) Người đâu trông vẻ hiền lành dễ thương

Mắt sáng soi nẻo đường sông núi
Mày ngài chớm nở tuổi thanh niên
Tóc đen ngắn, mặt chữ điền
Mũi cao, tai phật,tâm kiên chí cường
Da ngăm ngăm gió sương nắng trải
Thân cao một mét bảy oai phong
Cười tươi răng trắng môi hồng
Đôi tay rắn chắc chân không dép giày”

Người đứng đầy lòng đây xao xuyến

250) Lời oanh vàng nói chuyện có duyên:

“Tên em là Phạm Thanh Uyên
Nhà em ở xã Thanh Tuyền bên sông.”

“Cha mẹ còn hay không em nhỉ?

Thanh Uyên có tri kỉ hay chưa ?

Sáng chiều mấy chuyến đò đưa?

Mai sau em nhớ gốc gừa này không?”

“Cha em chết giữa đồng Bến Súc

Tây bần cha đang lúc cày bừa

Đò ngang chiếc bóng sớm trưa

260) Suốt đời nhớ mãi gốc gừa anh ơi!”

Chàng xuống thuyền, nàng bơi thong thả

Khương đưa tay vớt lá rừng rơi

Nhìn cây nhìn nước nhìn trời

Mây bay lơ lửng ,người lơ tay chèo:

“Thân em như mảnh bèo trên sóng

Anh là cánh én bổng trầm bay

Ở đâu mà đến nơi đây?

Anh tên gì nhỉ năm này mấy xuân?”

"Chuyến đi dài gian truân nắng lửa

270) Quê Nhuận Đức chan chứa tình thương

Tên anh là Nguyễn An Khương

Tuổi anh mười tám bốn phương là nhà

Mai cách xa , thiết tha thương nhớ

Bến đò ngang của thuở ban đầu

Dù cho sông hóa nương dâu

Người,cây, mây,nước khắc sâu tim mình.”

“An Khương ơi, hành trình thiên lý!

Ai là người tri kỉ tri âm?

Lạnh lòng trời đổ mưa dầm

280) Để ai chiếc bóng âm thầm nhớ ai?

Rồi mai đây thân trai quốc thước

Vượt nguy nan tiến bước đi lên

Mong ai tâm vững chí bền

Đừng vui trăng tỏ mà quên đèn lò”

“Thanh Uyên ơi, đường xa vời vợi

Anh mong em cố đợi gắng chờ

Bao giờ thuyền đến bến bờ

Là ngày độc lập tự do hòa bình
Đến khi ấy chúng mình tròn ước
290) Giờ giữa dòng đứng trước sóng to
Chung lòng chung sức chèo đò
Đưa thuyền non nước tới bờ vinh quang.”

Cùng ghi nhớ lời vàng tiếng ngọc
Gió xuân ru mái tóc bay bay
Thuyền vào bến, khách chia tay
Ngỏ lời lưu luyến hẹn ngày gặp nhau
Người lên bờ bước mau khuất dạng
Kẻ trên thuyền đứng lặng trông theo
Một vùng mây nước buồn teo
300) Én về nẻo đáy cánh bèo còn đây
Từ dạo ấy ngày ngày mong nhớ
Người phương xa giờ ở nơi đâu?
Non cao, suối vắng, rừng sâu?
Hay là cồn cát ,bãi dâu ,thác ghềnh?
Ngày hai buổi chòng chênh trên nước
Đêm một mình dạo bước nhìn sao
Khương ơi! Khương ở phương nao?
Khăn thêu mấy chữ chờ trao tay chàng:
“Trai Việt Nam hiên ngang anh dũng
310) Ra tiền tuyến cầm súng giết Tây
Quyết tâm bảo vệ đất này
Dù cho trái mật phơi thây không sòn”
Thương người đi từng cơn tim nhói
Khi đứng nhìn mờ khói hoàng hôn
Đàn cò hạ cánh cô thôn
Sóng khơi hình bóng ,bồn chồn dạ đây:

“Bến đò ơi ! Nước mây còn đó
Để riêng ai vò võ đợi trông
Tình đâu đọng mãi trong lòng
320) Trăm năm một sợi tơ hồng mà thôi”.

Đường hiểm trở xa xôi thanh vắng
Chàng dầm mưa dãi nắng bước nhanh
Bằng lăng tím nở mấy cành
Chích chòe nhảy múa hoàng anh hót chào
Nhìn hoa rừng nao nao nhớ bạn
Nghe tiếng chim thanh thảo tâm hồn
Lên đồi xuống suối,qua cồn
Cheo leo dốc đá không chồn chân Khương
Lòng phơi phới trên đường Cách mạng

330) Tình quê hương tươi sáng tương lai
Dù cho nguy hiểm chông gai
Cũng không cản được chí trai anh hùng
Trở trí tài một vùng ngang dọc
Cứu non sông thắm khốc điêu linh
Đuổi Tây đem lại thái bình
Xả thân vì nước ,quên mình vì dân.

Cho mẹ già bớt phần lam lũ
Cho em thơ giấc ngủ bình yên
Cho người trên khắp ba miền
340) Từ Nam chí Bắc nối liền núi sông.
Dù cảnh thay nhưng lòng không đổi
Cánh phượng tàn trái lồi người đi.
Bên đường cỏ mọc xanh rì
Lá cây ru khế nhành quì nhẹ lay
Đường quê hương chiều hây hây gió

Khương lần theo lối nhỏ ven sông
Một vầng trăng sáng phương đông
Xanh tre, xanh trúc, xanh đồng lúa xanh

Đây rồi mái nhà tranh vách đất
350) Bên vườn cau cao ngất rung rinh
Hàng dừa nghiêng bóng soi mình
Trên dòng nước bạc lung linh hữu tình
Khương dừng chân đứng nhìn phong cảnh
Từ trong nhà mẹ Ánh đi ra
Che thân tấm áo bà ba
Bao năm vất vả thân già bên sông
Chồng không còn ,gánh gồng nuôi trẻ
Vì đàn con lòng mẹ thương đau

Tóc xanh nay đã bạc màu
360) Má nhả thế chỗ má đào ngày xưa
Con của mẹ đi chưa trở lại
Quê nhà mẹ đợi mãi tin con
Tính ra đã bốn năm tròn
Con vào bộ đội,mỏi mòn mẹ mong
Để đáp lại tấm lòng của mẹ
Quân khu cho thư trẻ về đây
Chào nhau Khương hỏi mẹ ngay:
“Dì là mẹ Ánh nhà này phải không?”
Mẹ rằng : “Nơi ruộng đồng sông vắng

370) Có việc chi cháu lặn lội tìm
E rằng bay mỗi cánh chim
Uổng công đáy bể mò kim một mình ”
Rằng : "Đây, lòng chân thành của cháu,
Mang tin thư đến báo dì hay.

Vượt qua trăm dặm đường dài
Sợ dì thấp thỏm ngày ngày ngóng trông".

Thanh Uyên đang ở trong nhà bếp
Nghe tiếng quen, khép nép nhìn ra:

"Đúng người tri kỷ đây mà!

380) Bấy lâu xa cách giờ ã thấy nhau"

Nàng hớn hở ra chào, duyên dáng

Thưa mẹ : "Khương là bạn của con

Bao ngày chờ đợi héo hon

Hôm nay gặp lại vẫn còn như xưa."

"Cháu đừng buồn,dì ngừa mật thám

Lúc gần đây chúng cá m dĩ người

Dùng lời đường mật làm mồi

Nếu không cảnh giác hại đời như chơi."

"Cháu cảm ơn những lời dì dạy

390) Trường hợp này không phải là gian

Quân khu đóng dấu rõ ràng

Đây là thư của Thanh Nhàn dì ơi! "

Thanh Uyên reo: "Đúng rồi mẹ ạ!"

Mở ra xem ,lá chả lệ rơi

Mẹ con mừng tủi khôn nguôi

Ăn cần tiếp ãi,mời người nghỉ chân.

Tin Nhàn còn,thêm phần vui vẻ

Mẹ Ánh ôn tồn kể chuyện qua:

"Chồng dì là Phạm Thanh Hà

400) Bị Tây bắn chết mười ba năm rồi

Thanh Bình con trưởng thôi học chữ

Quyết lên đường diệt lũ xâm lăng

Chống càn chiến đấu rất hăng

Giết hai,ba ,bốn,năm thằng giặc Tây
Rồi một hôm leo cây quan sát
Ôi! Quân thù đã phát hiện ra!
Đạn đồng xối xả tan da
Máu xương tô thắm nước nhà quê hương
Đưa con thứ Thanh Dương tiếp bước
410) Vào chiến khu vì nước quên thân
Đánh Tây thắng trận nhiều lần
Làm cho giặc Pháp tinh thần hoang mang
Tổ quốc gọi lời vàng tha thiết
Con ra đi biên biệt không về
Hy sinh giữ trọn lời thề
Vì dân, vì Đảng,vì quê hương mình.
Sau Quốc Khánh tình hình biến đổi
Thanh Nhàn vào bộ đội quân khu
Quyết tâm tiêu diệt kẻ thù
420) Kể từ dạo ấy mù mù dậm khơi."
Khương ngậm ngùi cảm lời mẹ kể
Mẹ trầm ngâm nuốt lệ vào lòng
Nhớ con rồi lại thương chồng
Vào sinh ra tử giữa vòng đạn bay
Uyên nhanh tay bưng khay tràu,nước
Nàng đoan trang tha thướt thỉnh mời
Cùng nhau dùng chén trà tươi
Trầu nồng,trà ấm tình người,tình quê
Mẹ hỏi: "Đường đi về cách trở,
430) Gia đình của cháu ở nơi đâu?
Đêm ngày sương gió dãi dầu,
Cha đau,mẹ yếu ,ai hầu,ai lo?"

Khương thừa: "Cháu như đò trên nước
Đảng dặt dìu từng bước đi lên
Rèn tâm, luyện chí, vững bền
Hiếu dân, trung nước, không quên quê nhà
Nguyễn An Hòa là cha của cháu
Mẹ là Trần Thị Sáu, hiền lương
Cùng quê Nhuận Đức, thân thương
440) Cha đi giải phóng quê hương của mình
Đánh Tây cha hy sinh năm ấy
Tính đến nay mười bảy xuân rồi
Vừa khi cháu mới thôi nôi
Mẹ con hiu quạnh cuộc đời đắng cay
Trải qua bao tháng ngày lam lũ
Cháu lên mười ,mẹ ngủ thiên thu
Đêm nằm nghe tiếng gió ru
Côn trùng trối nhạc,sương mù lạnh rơi
Từ độ đó rã rời thân cháu
450) Nhà phú ông hết sáu năm dài
Sổ lồng chấp cánh chim bay
Quân khu rèn luyện đến ngày hôm nay"
Mẹ đón đau u hoài không nói
Đôi mắt nhìn vào cỏi xa xăm
Gan bào ruột thắt bao năm
Đảm đang trung hậu âm thầm nhớ thương.

Đêm nay trên quê hương Bến Cát
Trời đầy sao gió mát trăng thanh
Lung linh khóm mít vườn chanh
460) Phất phơ lá chuối ,lay cành trúc mai
Đường thôn nhỏ tre gai in bóng

Sông Sài Gòn gợn sóng nhấp nhô
Một vùng bến đợi sông chờ
Dưới trăng Nguyệt Lão bao giờ se duyên?
Khương xin mẹ cho Uyên đi dạo
Mẹ gật đầu khuyên bảo hai con:
"Vui đừng quên việc nước non
Nhớ về nơi nghỉ mai còn đi xa."

Bước song song đi ra bến vắng
470) Cùng xuống đò chở nặng tình trong
Thuyền tình một chiếc thong dong
Buông chèo theo nước xuôi dòng ước mơ
Nàng cho đò cập bờ Bến Dược
Nơi gốc gừa hôm trước gặp nhau
Ánh trăng lấp lánh sóng xao
Kề vai đôi bạn ngồi vào bóng cây
Hương hoa bưởi quanh đây phảng phất
Thời gian trôi, trái đất tròn quay
Gần nhau biết được bao ngày?

480) Xa nhau biết mấy dặm dài nhớ thương?
Chàng rằng: "Trên nẻo đường Cách mạng
Thanh Uyên ơi ! Người bạn tri âm
Trải bao nắng gắt mưa dầm
Hình em ghi khắc thâm tâm của mình
Do yêu cầu tình hình đất nước
Ngày mai, anh tiến bước lên đường
Ra đi giải phóng quê hương
Nhớ người em nhỏ hậu phương mong chờ
Nhớ mẹ già bơ phờ tóc bạc

490) Nhớ hàng dừa xanh mát ven sông

Nhớ điều giấy lượn trên không
Nhớ người trang lứa mục đồng ngày xưa
Nhớ tiếng võng đưa trưa hè nóng
Chị ru em trầm bổng ngân nga
Nhớ cha, nhớ mẹ ,nhớ nhà
Bà con cô bác gần xa nghĩa tình
Nhớ buổi đầu bình minh xuân ấy
Nhớ dòng sông nước chảy hiền hòa
Nhớ mây ,cây cỏ, lá hoa

500) Nhớ bao kỉ niệm nhất là nơi đây.

Xa nhau nhớ lúc này em nhé
Em buồn không mỗi kẻ một phương?
Sài Gòn chẳng phải sông Tương
Mà sao nổi nhớ niềm thương dâng trào?
Kìa! Em nhìn trên cao trăng sáng
Mong tình mình tỏ rạng như trăng
Một mai sông lấp đất bằng
Tình ta mãi mãi khăng khăng vững bền
Nhớ nhe em đừng quên em nhé!

510) Gia đình mình còn mẹ thân yêu

Non sông có Đảng dắt dìu
Hiếu dân, trung nước là điều khắc ghi."

Nàng rằng: "Anh ra đi tiên tuyến
Em quê nhà từng chuyến dò ngang
Thương Khương tiến bước lên đàng
Mong người tri kỉ lập ngàn chiến công
Lời anh, em ghi lòng tạc dạ
Hình anh tim em đã in sâu
Dù đời sóng gió bể dâu

520) Nhưng anh mãi mãi trong đầu của em
An Khương ơi! Nhớ đêm nay nhé!
Nơi gốc gừa thỏ thẻ bên nhau
Nhớ đêm trăng sáng đầy sao
Dòng sông uốn khúc chảy vào bể xa
Ở nơi đây ,mẹ già em nhỏ
Đêm từng đêm vò võ nhớ thương
Người đi trăm hướng ngàn phương
Cánh chim không mỗi biết đường nào thăm
Dưới mái tranh quanh năm vất vả

530) Ngày lại ngày vững dạ chờ mong
Miền Nam không có mùa đông
Mà sao lạnh tận đáy lòng anh ơi!
Nhớ nhe anh những lời thệ ước
Dù sông đây hết nước cạn dòng
Tình mình mãi mãi trắng trong
Nhu vàng trăng sáng soi lòng đôi ta
Kìa! Anh xem Ngân Hà ngăn bước
Vào mùa thu ô thước bắc cầu
Ngưu Lang, Chức Nữ gặp nhau

540) Tích xưa còn đó đời sau nghe sầu
Ngày mai xa hai đầu cách trở
Đường hành quân anh nhớ em không?
Mong anh vững chí bền lòng
Nhanh chân tiến bước non sông đang chờ
Nơi quê nhà mong thơ chiến thắng
Tấm khăn thêu em tặng cho anh
Để khi vào tử ra sanh
Bên anh luôn có lòng thành của em"

Khương nhận quà mở xem phần chần

550) Chàng tặng Uyên chiếc nhẫn đeo tay:

"Dù cho tháng rộng năm dài

Bên em luôn có quà này của anh."

Tiếng gà gáy sang canh rộn rã

Ánh trăng xuyên kẽ lá cành cây

Sương khuya lành lạnh đôi vai

Nàng rằng: "Mình phải về ngay,mẹ chờ! "

Sợ quá giờ ,Uyên đi vội vã

Bị trượt chân té ngã ra sau

An Khương nhảy tới đỡ mau

560) Ôm nàng cẩn thận đặt vào thuyền đây

Nàng mắc cỡ hây hây đôi má

Chàng bâng khuâng nhìn lá xuôi dòng

Da nàng mát tựa nước sông

Mình nàng thơm ngát như hồng tỏa hương

Trong đêm khuya bốn phương thanh vắng

Tiếng động kia dội thẳng vô tai

Đôi cò đang ngủ trên cây

Giật mình vỗ cánh tung bay hai đường

Uyên chèo thuyền đưa Khương trở lại

570) Nghỉ qua đêm dưới mái nhà tranh

Trở mình vừa hết năm canh

An Khương vội vã bước nhanh xuống giường

Từ biệt mẹ,lên đường kháng chiến

Mẹ ngậm ngùi đưa tiễn An Khương

Đi ra đến cổng ven đường

Mẹ già đứng lại xót thương vô cùng!

Nhìn các con đi chung một hướng

Mẹ lâng lâng vui sướng tự hào
Khương , Uyên kẻ trước người sau
580) Đưa nhau ra đến bờ ao đầu làng
Nàng nhìn chàng mắt sao lấp lánh
Chàng nhìn nàng dưới ánh bình minh
Bao giờ đất nước thanh bình?
Để cho đôi lứa trọn tình sắt son!
Tay nắm tay thề non hẹn bể
Cùng cắn răng nuốt lệ chia ly
Giã từ ! Kẻ ở người đi

Lơ thơ khóm trúc, chòm quì xanh xanh
Bước chân anh tạo thành khoảng nhớ
590) Tầm mắt em tre nữ chắn ngang
Anh đi chiến đấu gian nan
Em về với mẹ lo toan mọi bề

Gió hiu hiu đường quê tươi sáng
Ánh thái dương tỏa rạng đông phương
Trai làng hăng hái lên đường
Đầu quân giải phóng quê hương sơn hà
Vượt đường xa đến nhà Ba Chát
Nơi rừng sâu ở đất Kiến Điền
Bên bờ sông nhỏ dịu hiền
600) Vây quanh đồng lúa nối liền vòng tay
Cùng vui vầy xa bay khúc nhạc
Bài "Lên đàng" tiếng hát vang vang
Vỗ tay sôi nổi nhịp nhàng
Thấm tình đồng chí lòng càng hăng say.
Lời hùng hồn ngân dài khắp tuyến
Bài "Nam bộ kháng chiến" hợp ca

Một vùng hào khí tỏa ra
Rừng đêm sáng rực,lá hoa vẫy chào.
Ngồi bên nhau lời trao chuyện kể
610) Chén rượu thề bốn bề anh em
Cụ già cháu bé đến xem
Vui cùng bộ đội bên thềm lều tranh
Người mang biếu bát canh cơm nóng
Kẻ đem cho rau sống xanh tươi
Nào gà ,nào vịt, nào xôi
Quây quần chung bữa tiễn người ra đi.
Đang vui, rượu trong ly chưa cạn
Nguyễn An Khương gặp bạn đồng hương
Tên người là Nguyễn Hoài Thương
620) Da ngăm,mắt sáng ,môi hường,mũi lân
Trán cao, mày rậm,thân cường tráng
Tay chân rắn chắc,dáng oai phong.
Cùng nhau chung sức chung lòng
Ra đi bảo vệ non sông quê nhà
Tình đồng chí thiết tha đoàn kết
Tình quê hương gấm dệt hoa vàng
Nắm tay vững bước lên đàng
Vào khu căn cứ không màng chông gai
Quyết hy sinh thân trai vì nước
630) Vì dân mình khổ trước vui sau
Tập đi,tập đứng,tập chào
Trườn, nằm,bò,chạy ra vào hào sâu
Tập cầm súng bắn đầu trúng đấy
Tập nhảy sào vượt bẫy xung phong
Luyện tài luyện đức luyện lòng

Trong ba tháng chẵn dày công trui rèn
Ngày hai buổi da đen mặt nám
Lúc chiều tà trồng đám rau xanh
Ngô khoai ,mè,lúa,đậu nành
640) Tăng gia sản xuất để dành nuôi quân
Bao tháng ngày gian truân vất vả
Việc binh đao nay đã tinh thông
Sẵn sàng chiến đấu lập công
Đập tan súng sắt đạn đồng của Tây
Giữa đêm đen bủa vây đồn giặc
Ngày giúp dân gặt lúa dào mương
Đượm tình thắm nghĩa quê hương
Khơi kênh nước chảy đắp đường người đi
Tiến lui quân đúng thì đúng lúc
650) Là trái tim cốt nhục của dân
Nhớ lời Bác dạy rèn thân
Một lòng "Trung Đảng,hiếu dân"trọn đời.
Ở dân thương đi thời dân nhớ
Giải phóng quân cộng khổ đồng cam
Quên thân vì nước Việt Nam
Cùng ăn cùng ở cùng làm với dân
Nung ý chí tinh thần bất khuất
Bẻ xích xiềng phẫn uất trăm năm
Trút đi bao khối hờn căm
660) Đè đầu cỡi cổ giam cầm triều miên.
Giặc chưa tan trên miền Nam bộ
Năm Nhâm Thìn bão tố phong ba
Gãy cây ,nát cửa ,sập nhà
Một đường lũ quét núi Bà tách ra

Bộ đội ta vượt qua sóng gió
Cứu người già em nhỏ loi ngoi
Cùng nhau đời cứ dựng chồi.
Mất mùa đói khổ trẻ còi tái môi
Nấm rau rừng thay nồi cơm trắng
670) Củ mì, nằng nửa đắng nửa say
Chia nhau một chén qua ngày
Dãi dầu mưa nắng, dạn dày gió sương
Càng khó càng kiên cường dũng cảm
Càng nguy càng can đảm vươn lên
Trui rèn ý chí vững bền

Một lòng son sắt tiến lên giết thù
Cùng xây dựng chiến khu oanh liệt
Cùng quyết tâm tiêu diệt thực dân
Người người ra sức góp phần
680) Làm nên chiến thắng xa gần đều hay
Đánh cho Pháp phanh thây bỏ xác
Cho quân thù tim nát gan tan
Điện Biên Phủ, giặc đầu hàng
Chín năm nước Việt thêm trang sử vàng
Hồ Chí Minh danh vang bốn biển
Võ Nguyên Giáp nổi tiếng năm châu
Tuổi tên lừng lẫy địa cầu
Quân Tây khiếp vía cúi đầu rút lui

Cả nước ta mừng vui thống nhất
690) Mỹ nhảy vào chia cắt hai nơi
Dòng sông Bến Hải ngăn đôi
Mỹ-Ngô trắng trợn xóa lời hiệp thương.
Nguyễn An Khương lên đường tập kết

Mới xuân nào năm Tết trôi qua
Đến sông xưa ghé thăm nhà
Thăm em gái nhỏ mẹ già nơi đây:
"Bến dò ơi! Bao ngày xa vắng
Đứng lặng nhìn dưới nắng mùa khô
Dòng sông sóng gợn nhấp nhô
700) Mây bay lơ lửng, cánh cò về đâu?
Bóng gừa xanh buổi đầu gặp gỡ
Mà mai kia sao nở cách xa!
Tóc thề còn đọng hương hoa
Tình nhà nợ nước đậm đà sắt son
Bến dò xưa vẫn còn nguyên vẹn
Nay chinh nhân lỗi hẹn trở về
Ngắm sông nhớ ánh trăng thề
Lòng người tê tái tình quê dâng tràn
Theo lối cũ miên man lần bước,
710) Nhớ đường xưa: anh trước em sau
Còn đây khóm trúc bờ ao
Nhớ bao kỷ niệm năm nào tiễn đưa."

Trời mùa khô giữa trưa nắng lửa
Mẹ Ánh ngồi tựa cửa quạt mo
Hôm nay Uyên nghỉ đưa đồ
Ở nhà để bón phân tro cho vườn
Nàng nhìn thấy An Khương đến ngõ
Vội vã ra mừng rỡ đón chào
Trông chàng áo vải bạc màu
720) Trông nàng xinh đẹp khác nào tiên nga
Từ cửa nhà mẹ ra vui vẻ
Mừng cho hai con trẻ gặp nhau

Vào nhà dùng bữa cơm rau
Tâm đầu ý hợp nói sao hết lời!
Đang kể nghe việc đời việc nước
Bỗng thấy Nhàn về trước sân nhà
Mẹ già hơn hở chạy ra
Ôm con mừng tủi châu sa đôi hàng
Khương cùng Uyên vội vàng tiếp rước
730) Hôm nay vui nhà được sum vầy
Mặt trời đã ngã về tây
Hoài Thương về đến nơi này gặp Khương
Gia đình Uyên mời Thương ở lại
Làm gà xôi tiếp đãi ân cần
Cùng nhau dùng tiệc trước sân
Ánh trăng mười sáu lần lần sáng lên
Khương kể về: "Làn tên mũi đạn
Bót Bến Tranh, chạm trán quân thù
Đánh nhau khói bụi mịt mù
740) Giặc thua trốn chạy ta thu súng nhiều.
Đồn Cầu Định tường xiêu vách đổ
Tay giương cao cờ đỏ sao vàng
Quân mình chiến thắng vẻ vang
Quân thù kẻ mất người hàng theo ta."
Giữa đêm khuya sương sa lạnh giá
Thương người đi vất vả lòng son
Để ai chờ đợi mỗi mòn
Để ai nhớ sóng Sài Gòn thiết tha!
Tạm gác vui vào nhà ngơi nghỉ
750) Sáng lên đường thiên lý bốn ba

Mang theo cảnh cũ quê nhà
Bóng hình em nhỏ mẹ già bên sông

Khương ra đi nổi lòng tê tái!
Biết bao giờ trở lại cố hương!
Cùng đi có bạn Hoài Thương
Thanh Nhàn ở lại chiến trường miền Nam.
Vui chưa trọn đành cam cách trở
Mối tình đầu sao nữ lìa xa!

Lạnh lòng bắc rét mưa sa
760) Kẻ Nam người Bắc phong ba đoạn trường
Mẹ Ánh tiễn Khương ,Thương ra ngõ
Đứng trông theo lệ nhỏ sầu đau
Hai chàng từ biệt, cúi chào
Ngậm ngùi trở gót bước mau lên đường
Nhìn mây bay ngàn phương thương nhớ
Đem tài trai trả nợ non sông
Tình riêng nén chặt vào lòng
Nhàn ,Uyên tiễn bạn ,vùng hồng vừa lên
Đến Bung Còng kê bên tỉnh lộ

770) Nhìn quê hương Nam bộ thân thương
Bốn người vương vấn ,vấn vương
Dừng chân ngắm cảnh An Khương nghẹn lời:
"Miền Nam ơi! Từ đây xa vắng
Quê hương ơi! Mưa nắng cày bừa
Dân làng lam lũ sớm trưa
Thương người ,mến đất,nhớ dừa xanh xanh."
Tình quân dân chân thành thắt chặt
Tình lứa đôi son sắt thủy chung

Bao giờ mới được tương phùng?

780) Bao giờ thực nữ anh hùng gặp nhau?

Uyên nhìn Khương lời trao tim nói:

"Kể từ đây sương khói mờ xa

Anh đi để lại quê nhà

Người em gái nhỏ mẹ già thân yêu

Rồi mai sau mỗi chiều nắng tắt

Em lặng nhìn phương Bắc xa xăm

Anh đi biết chốn nào thăm

Ngùi ngùi thương nhớ âm thầm xót xa.

Tuổi xuân thì ,như hoa chóng nở

790) Đành chia ly ,cách trở núi sông!

Xa nhau anh có buồn không?

Quê nhà em nhỏ chờ mong tháng ngày

Anh như cánh chim bay không mỏi

Có bao giờ nhớ cõi xa xôi?

Hoa đồng cỏ nội đơn côi

Thuyền con lướt sóng đứng ngời nhớ thương

Nay đôi ta hai phương ly biệt!

Nỗi lòng này ai biết cho chăng?

Em về gói chiếc giá băng,

800) Gặp anh trong mộng ôm trăng ấp thề

Trông bốn bề cây xanh xanh mát

Cõi lòng em tan nát tái tê

Anh đi không hẹn ngày về

Gan bào ruột thắt nẻo anh ơi!

Buồn không anh sao dời vật đổi?

Tình đôi ta lắm nỗi đón đau

Chưa vui mà lệ lại trào

Gặp nhau khoảnh khắc ,xa nhau nghìn trùng
Anh ra đi vui cùng đồng đội

810) Em ở nhà sớm tối dãi theo

Người qua biển núi gieo neo

Kẻ về xóm nhỏ quê nghèo ngóng trông

Anh ra đi một lòng vì nước

Đừng quên đêm Bến Dược thương yêu!

Bên sông lạnh lẽo cô liêu

Có em gái nhỏ sáng chiều đợi anh

Chúc anh luôn hoàn thành nhiệm vụ

Hẹn ngày về quê cũ gặp nhau

Lời thề trăng sáng năm nào

820) Em nguyện giữ vẹn ngàn sau không mờ."

Khương rằng: "Mai đôi bờ xa cách

Xin em đừng trách kẻ ly hương

Tuy thân ở chốn chiến trường

Nhưng anh vẫn nhớ vẫn thương quê nhà

Ngày mai đây nơi xa xăm ấy

Nhìn về Nam lòng thấy nao nao

Mong em hãy bớt buồn đau

Non sông khói lửa lẽ nào khoanh tay!

Anh nguyện đem thân trai giúp nước

830) Trước xa nhau,sau được sum vầy

Mong em thấu rõ lòng này

Khi nào độc lập là ngày đoàn viên

Lúc dừng chân ở miền xa đó

Anh nhớ về em nhỏ phương Nam

Chia ly nuốt lệ đành cam

Hai đầu đất nước Việt Nam của mình

Anh mang theo khối tình xứ sở
Dù nơi đây hay ở nơi đâu,
Bây giờ mãi đến mai sau
840) Quyết không quên mối tình đầu đôi ta.

Anh xa em, xa nhà, xa mẹ
Nén đau thương lặng lẽ lên đường
Người buồn cảnh cũng thê lương
Bao giờ giải phóng quê hương anh về!
Em vui lên trăng thề còn đó
Càng gian lao càng rõ lòng nhau
Lửa nung mới biết vàng thau
Ngày nay xa cách ngày sau trùng phùng
Vì Tổ quốc tập trung ra Bắc

850) Cứu sơn hà, đuổi giặc ngoại xâm
Anh cùng đồng đội quyết tâm
Xa xắm chẳng ngại mưa dầm, gió sương
Phút chia ly, nghìn thương vạn mến!
Giờ sum họp, hẹn đến mai sau!
Người về bến cũ sầu đau
Kẻ đi biển rộng, núi cao chập chùng
Quê nhà, em một lòng thủ tiết
Ánh trăng thề anh quyết mang theo
Dù qua trăm suối ngàn đèo

860) Nhưng tình em nhỏ quê nghèo không phai''

Tay rời tay chia hai nẻo bước
Cỏ úa vàng sương ướt ủ ê
Nàng còn đứng lặng chưa về
Đường xa cách trở tái tê hồn người
Trơ như đá! Không cười không nói

Trông theo chàng sương khói mù khơi

Xa xôi góc bể chân trời

Nghẹn ngào mỗi kẻ mỗi nơi nẻo

Nhàn khuyên em trở về với mẹ

870) Uyên bùi ngùi lặng lẽ theo anh

Âu sầu dưới mái nhà tranh

Trên giường thao thức năm canh lệ trào

Mẹ khuyên con bớt đau giảm nhớ

Đợi người về tròn nợ ba sinh

Từ đây gìn giữ tiết trinh

Một lời đã hứa như đinh đóng rôi

Uyên bồi hồi đứng ngòai ray rút

Nhờ mẹ khuyên nàng được khỏa khuây

Ngày ngày trên bến đò này

880) Chèo thuyền đưa khách qua đây sáng chiều.

Thấy cảnh nhà mọi điều êm ái

Thanh Nhàn trở lại chiến khu xưa

Mẹ già em gái tiễn đưa

Người đi sương gió nắng mưa dãi dầu.

Kể từ lúc xa nhau vì nước

Khương cùng Thương nhanh bước lên đường

Ngậm ngùi nhớ chốn cố hương

Hồn quê man mác vấn vương cõi lòng

Trải qua bao ruộng đồng đồi dốc

890) Đến Hàm Tân, Xuyên Mộc, Vũng Tàu

Ào ào gió lộng sóng xao

Mênh mông nước biếc đượm màu tang thương

Cánh hải âu vượt đường bay đến

Người lên tàu rời bến ra khơi

Trông về quê cũ xa vời
Nhớ nơi Bến Dược nhớ lời nước non
Nhớ dòng sông Sài Gòn uốn khúc
Nhớ chòm quì khóm trúc lũy tre
Nhớ chim quốc gọi chiều hè
900) Ngâm nga trong nắng hàng me ve sầu
Trên nước xanh con tàu lướt sóng
Nhìn bốn bề biển rộng mênh mông
Đoàn thuyền đánh cá xa trông
Một vầng mây trắng trên không lững lờ
Nhìn vào bờ Trường Sơn hùng vĩ
Trải qua bao hải lý bao tình
Biển Đông thuộc đất nước mình
Xanh xanh một dải dáng hình quê hương.
Cùng đồng đội trên đường tập kết
910) Vì non sông còn vết thương đau
Hiền Lương đã gãy nhịp cầu
Sông sâu ngăn cách hai đầu nhớ mong.
Vượt biển xa ngược dòng lịch sử
Về cội nguồn có tự ngàn xưa
Đêm ngày sóng gió nắng mưa
Nặng tình quê mẹ mới vừa cách xa.
Lòng phơi phới tàu đà cập bến
Đến Sầm Sơn kẻ mếm người thương
Tình đồng bào ,nghĩa quê hương
920) Đều là con cháu Hùng Vương một nhà.
Khương cùng Thương đi ra đơn vị
Vào trung đoàn chuẩn bị tiến công
Diệt trừ phi Lục Văn Thông

Đánh Quốc Dân đảng ở Trung Việt-Lào.
Xong nhiệm vụ cùng nhau ra Bắc
Luyện pháo binh vững chắc tinh thông
Rời về thăm đất Thăng Long
Nghìn năm văn hiến con Rồng cháu Tiên.
Ba thu sau vào miền xa lạ

930) Cánh đồng Chum mộ đá cổ xưa
Chạnh lòng nhớ buổi tiễn đưa
Thời gian xa cách đã vừa sáu đông
Đường kháng chiến ngăn sông cách núi
Đoàn quân đi qua suối qua rừng
Oai nghiêm khí thế bừng bừng
Hết đèo lại dốc thoi bung đến đồi
Đường hành quân xa xôi hoang vắng
Đời chinh nhân dải nắng dầm mưa
Cơm thường ba bữa muối dưa

940) Tuy nghèo tiền bạc nhưng thừa nghĩa nhân
Quên thân mình vì dân vì nước
Nhớ lời Bác vững bước tiến lên
Vượt qua pháo nổ bom rền
Quyết lòng diệt giặc cho yên nước nhà
Từ già Lào, trở ra Hà Nội
Ở Hòa Bình chờ đợi phân công
Hai đầu kẻ nhớ người mong
Nhìn về chỉ thấy núi sông mây trời

Hoài Thương được lệnh rời đất Bắc
950) Trở về Nam đánh giặc Mỹ-Ngô
An Khương ở lại Thủ đô
Học thêm nghiệp vụ, tiền đồ nước non

Tình đồng chí, lòng son dạ sắt
Giờ chia ly, ruột thắt đờn đau
Vì sông núi phải xa nhau
Người về trước , kẻ về sau cũng đành.
Chúc cho nhau quyết giành thắng lợi
Nhớ tình đầu thư gửi tay trao

Tính ra đã bảy mùa đào
960) Mai vàng bến cũ xuân nào còn không?
Người ở lại nghe lòng xao xuyến
Kẻ ra đi quyến luyến khó rời
An Khương nhờ bạn chuyển lời
Về thăm quê quán cùng người phương Nam
Bao năm dài đồng cam cộng khổ
Trải chiến trường bom đổ đạn bay
Bây giờ đến phút chia tay
Sao dòi vật đổi phân hai dặm đường
Từ biệt Khương, Hoài Thương nhanh bước
970) Vượt rừng, sông, sơn cước, đèo nương
Qua nhiều vất vả gió sương
Đá mềm chân cứng xẻ Trường Sơn đi.

Trông về đất Củ Chi yêu dấu
Chốn quê nhà ai thấu cho chăng?
Mỹ-Ngô binh bủa lưới giăng
Luật mười -năm chín hung hăng hại người!
Dưới máy chém đầu rơi máu đổ
Quận trưởng Bình mỗ bụng moi gan
Hàng trăm thi thể nát tan
980) Bắt giam tra tấn hàng ngàn dân đen
Sinh mệnh người như đèn trước gió

Thảm cảnh này biết tỏ cùng ai?
Chỉ còn chung sức chung vai
Đứng lên cầm súng giết loài sài lang
Nhiều thanh niên lên đàng diệt ác
Dùng rựa dao giáo mác trừ gian
Các tên gián điệp đời tàn
Cùng thằng cai tổng nghênh ngang bỏ mình.
Biết bao nhiêu gia đình tang tóc!

990) Tre già đành phải khóc măng non!
Đau thương kẻ mất người còn
Gia Định nhập với Sài Gòn thành khu
Võ Văn Kiệt bí thư khu ủy
Dắt dìu dân chống Mỹ trừ Ngô.
Vâng lời dạy của Bác Hồ
Miền nam ra sức "đánh cho ngụy nhào"!
Từ Bến Tre phong trào Đồng Khởi
Lan rộng ra, bay tới mọi miền
Đã làm rung động ngụy quyền

1000) Tây Ninh, ta triệt hạ liền Tua Hai
Ở Củ Chi, nằm gai nếm mật
Dân cùng quân bám đất giữ làng
Hình thành một đội vũ trang
Từng ngày lớn mạnh vững vàng tiến lên
Theo kế hoạch cấp trên hướng dẫn
Huyện Củ Chi tiếp nhận chủ trương
Chung lòng bảo vệ quê hương
Đuổi quân xâm lược trừ phường ác ôn
Dùng mưu trí lấy đồn bót giặc
1010) Khiến quân thù tối mặt rồi chân

Kinh hoàng trốn chạy tháo thân
Ta thu súng đạn rất cần cho ta.
Đêm hai mươi tháng ba nổi dậy
Bùng bùng như lửa cháy dầu sôi
Vang rền tiếng mõ tiếng nôi
Tù và giục giã từng hồi bay xa
Hòa cùng tiếng thanh la thùng thiếc
Dậy đất trời quyết liệt đấu tranh
Biểu tình dọc lộ tuần hành
1020) Vũ trang chính trị họp thành thế công
Dân Củ Chi đồng lòng quyết chiến
Nảy sinh nhiều sáng kiến phá kèm
Trong vòng chỉ bảy ngày đêm
Địch lùi co cụm,ta thêm xóm làng
Xã chiến đấu mở mang căn cứ
Đào hầm hào án ngữ vùng ven
Nhiều đồn bị phá ten ben
Làm cho quân giặc rối ren tơi bời.
Quan thầy Mỹ thốt lời cay đắng
1030) Quân ta giành chiến thắng vẻ vang.
Kẻ thù khủng hoảng hoang mang
Ta xây lực lượng vũ trang Đảng,Đoàn
Tạo thế trận toàn dân chiến đấu
Được đồng bào yêu dấu chở che
Hố đinh cùng với chông tre
Làm thành lá chắn chặn bè sài lang
Đào địa đạo dọc ngang lòng đất
Bảo vệ ta,bảo mật phòng gian

Tiến lui chiến đấu dễ dàng

1040) Lập nên căn cứ vững vàng cho ta

Càng ngày càng diễn ra ác liệt

"Chiến tranh đặc biệt"siết dân đau

Mỹ dùng chiến lược hiểm sâu

Dựng xây quân nguy đối đầu với ta

Tăng viện thêm chiến xa cố vấn

Cùng máy bay bày trận bủa vây

Gom dân lập ấp đọa đày

Đau thương tang tóc cả ngày lẫn đêm

Để đập tan gọng kềm của giặc

1050) Ba thứ quân vững chắc bên nhau

Kề vai trong những chiến hào

Đánh cho giặc chạy, giặc nhào,giặc rên.

Trận Ấp Bắc tạo nên sơn đảo

Dấu son lan khắp ngõ khắp làng

Làm cho bọn giặc hoang mang

Gậy chày đập trúng đầu chàng họ Ngô

Diệt chết đi mưu đồ sụp đổ

Miền Nam ta khắp chỗ vùng lên

Nhiều đồn giặc bị xóa tên

1060) Dân theo Cách mạng về nền nhà xưa.

Trận càn qua hàng dừa nghiêng ngã

Lũy tre làng tơi tả đạn bom

Dân làng rách áo đói cơm

Hùng đông ra ruộng chiều hôm chưa về

An Nhơn Tây vùng quê giải phóng,

Giặc mon men lại đóng bót đồn

Gây nhiều tang tóc xóm thôn

Bình minh cản bước hoàng hôn ngăn đường.
Vào mùa mưa bốn phương hợp lực
1070) Ba thứ quân ra sức bao vây
Phá đồn bót ở nơi đây
Mười ngày chiến đấu tan thây giặc thù
Ta củng cố chiến khu quân đội
Giặc cúi đầu tìm lối rút êm
Ta xây lực lượng mạnh thêm
Mở mang địa đạo ngày đêm vây vùng
Mỗi người dân:anh hùng giết giặc
Tre biến thành chông sắc,dao găm
Quân thù bị thủng bị đâm
1080) Chết ngồi, chết đứng, chết nằm, chết đi.

Sau quân dân Củ Chi chiến thắng
Vào mùa khô cháy nắng sạm da
Dấu son Bình Giã lan xa
Miền Đông Nam bộ vững đà tiến lên
Bờ Sài Gòn pháo rền bom nổ
Thanh Tuyên ơi,đau khổ từ đây!
Giặc dùng lính bộ máy bay
Ra tay càn quét đọa đày muôn dân.
Lên trực thăng vạn lần thương xót
1090) Nhìn quê hương bụng thót tim tan
Chứa chan bịn rịn lệ tràn
Thanh Uyên cùng mẹ rời làng xa quê.
Đến Bình Hòa ủ ê trăm nỗi
Áp Tân sinh vật đổi sao dời
Nhìn về chốn cũ mù khơi
Sông buồn bến vắng cuộc đời long đong

Hiếm việc làm ở không cô quạnh
Lại gặp thẳng mặt lạnh hiếm sâu
Gà con dưới vuốt điều hâu
1100) Đào non liễu yếu tránh đâu bây giờ!
Chín an ninh giả vờ chân thật
Nghề bướm ong kiếm mật tìm hoa
Lúc say như một dê già
Đến khi tỉnh táo giả gà trống tơ:
"Em gái ơi!Đợi chờ ai nữa?
Thương anh đi,từng bữa khỏi lo
Bằng lòng áo ấm cơm no
Nếu không đói rét nằm co một mình
Anh chị em gia đình được mấy?
1110) Ở nơi đây chỉ thấy có hai
Mẹ con hiu quạnh đêm ngày
Vui buồn ấm lạnh tỏ bày với ai?"
Uyên rằng: "Đường chông gai dần bước
Đôi tay còn, cơm nước lo chi
Người về tìm bạn khác đi
Xuân tàn hạ tận còn gì nữa đâu!
Một mình tôi dãi dầu sương gió
Không anh chị không có chồng con
Mẹ già bảy chục tuổi tròn
1120) Da môi tóc bạc mà còn làm than!"
Chín rằng: "Đó gian nan vất vả
Tim anh đây như đã vỡ ra
Thương em thương cả mẹ già
Ứng anh, anh sẽ lo nhà cho em
Cắm treo để heo thềm khô máng

Hoa xuân thì sao chán bướm ong?
Đêm về giá buốt gió đông
Lạnh lùng ở chốn cô phòng sao kham!"
Nàng rằng: "Tôi đành cam gói chiếc
1130) Đóa hồng khô còn tiếc mà chi !
Duyên đâu lỡ vận lỡ thì,
Nợ đâu vương víu làm gì hỡi ai !
Đèo bông chi ! Cành mai giữa hạ
Hoa đã tàn, thân đã héo hon
Xưa kia hẹn biển thề non
Trăm năm quyết giữ vuông tròn tiết trinh."
Chín trợn mắt, tức mình, to tiếng:
"Bây giờ cô như kiến trong tô
Ứng thời khỏi nát liễu bồ
1140) Không ưng cho xuống đáy mồ nằm chơi
Sống với ta trọn đời sung sướng
Khỏi phòng tay, khỏi vương nắng sương
Tiền vàng đầy túi đầy rương
Ta đây đâu phải là phường Sở Khanh."
Uyên một mực lòng thành từ chối:
"Tôi dân lành có tội chi đâu?
Cớ sao ông lại phủ đầu
Dùng môi phú quý để câu cá vàng
Tôi không ham giàu sang bất nghĩa
1150) Không muốn theo con đỉa hai vòi
Rước voi để hại giống nòi
Làm người như thế ai coi ra gì !"
Chín nghiêng răng, bỏ đi một nước
Uyên biết mình gặp bước nguy nan

Đêm nằm trần trọc thở than
Giọt dài,giọt ngắn,chứa chan lệ sầu:
"Tạo hóa ơi !Bể dâu não nuốt !
Cảnh tình này cắt ruột bào gan
Bày chi mây hợp bèo tan
1160) Đón đau xẻ nghé tan đàn xót xa
Quê xưa ơi ! Thiết tha thương nhớ
Bến dò ơi ! Cách trở bao đêm
Dòng sông nước chảy êm đềm
Nhớ trăng năm cũ,nhớ thềm nhà xưa
Nhớ về nơi gốc gừa thuở ấy
Ngồi bên nhau sóng vẫy nhấp nhô
Nhớ nơi đũa tiễn mùa khô
Cách xa người ở chỗ mô bây chừ?
Hơn mười năm không thư đi lại
1170) Khương về đâu em mãi đợi trông !
Em buồn anh có biết không?
Đêm nay thao thức nghe lòng tái tê
Đã rời xa làng quê yêu dấu
Nửa năm qua cá chậu chim lồng
Rập rờn lũ bướm bầy ong
Nhưng không lay chuyển được lòng của em.
Nhìn qua song để xem trăng sáng
Ngồi một mình nhớ dáng hình anh
Giọt sương lóng lánh trên cành
1180) Tiếng gà đã gáy sang canh tư rồi.
Để riêng em bồi hồi ray rứt
Nghe vạc kêu buồn bực không nguôi
Lênh đênh trôi nổi xứ người

Tấm lòng trinh nữ rạn ngời sắt son.
Vườn nhà em không còn xanh nữa
Túp lều tranh bị lửa giặc thiêu
Ở đây sáng sáng chiều chiều
Trông về cảnh cũ tiêu điều cô liêu.
Muốn theo anh dù nhiều gian khổ
1190) Biết bao giờ hội ngộ bên nhau ?
Thôi buồn ,bớt tủi,vời đau
Giọt thương đọng lại giọt sầu tan ra."

Vì nợ nước tình nhà phải trả
Uyên cùng mẹ vợ vã ra đi
Trở về Bến Dược Củ Chi
Dựng lều cấy lúa trồng mì trồng rau
Đêm trăng thanh rì rào gió thổi
Ngan ngát hương cỏ nội hoa đồng
Một vùng rừng ruộng mênh mông
1200) Hiền hòa mọc mọc bên sông Sài Gòn
Cuộc kháng chiến vẫn còn ác liệt
Thuốc khai hoang hủy diệt màu xanh
"Chiến tranh cục bộ" hoành hành
"Mùa thu nhân tạo" cây cành héo khô
Rải chất độc ao hồ suối vắng
Cá tôm cua chết đặng chết cay
Thú chim xa chạy cao bay
Đất hoang tro trụi đêm ngày thê lương
Nhiều trận càn đau thương thảm khốc
1210) Bao gia đình tang tóc, tha phương
Pháo bầy bom tấn dọn đường
Trên trời dưới đất bốn phương đánh vào.

Chứng kiến cảnh máu đào rơi đổ
Dân quê mình cực khổ làm than
Uyên xin phép mẹ lên đàng
Vào quân du kích chống càn chiến khu
Trận Bàu Lách quân thù rên rĩ
Su đoàn năm ngụy bị thua đau
Hai tên cố vấn Mỹ nhào
1220) Cùng thằng trung tá máu trào bỏ thân
Xác lũ giặc nằm đầy chiến địa
Bụi khói mù tứ phía khét hôi
Rền vang chuyển đất long trời
Hết cơn bão đạn đến hồi mưa bom.
Dưới đồng trăng giặc lom khom chạy
Trên trời ta bắn cháy máy bay
Quân ta chiến thắng trận này
Nức lòng bộ đội, rõ tài Trần Châm
Du kích xã đồng tâm hợp sức
1230) Vai kẻ vai tích cực truy lùng
Dọc ngang Út Nhỡ vẫy vùng
Xứng danh một nữ anh hùng quê ta
Giặc bị thương rên la thảm thiết
Thỏ chết ,chồn còn biết buồn đau
Huống chi đồng loại với nhau
Vì lòng nhân đạo lẽ nào bỏ qua
Ta băng bó, đưa ra điếm hện
Cho máy bay giặc đến chở về
Ngụy quân thảm bại ê chề
1240) Từ nay không dám rề rề đến đây.

Phải cậy trông quan thầy Mỹ giúp
Lính đánh thuê núp bóng Sài lang
Oét-mo-len nói huênh hoang
Điều quân tổ chức cuộc càn Cờ-Rim
Mỹ muốn chìm ta trong biển máu
Tấn công vào tim não Quân khu
Dựng lên cái bẫy khổng lồ
Ý đồ quét sạch "Mật khu Hồ Bò"
"Tam giác sắt" đáng lo ngại nhất
1250) Không trừ xong sẽ mất Sài Gòn
Thế nên giặc quyết ra đòn
Chỉ huy tổng hợp vây tròn chiến khu
Bộ binh lữ đoàn dù khét tiếng
"Anh cả đở" chinh chiến nhiều nơi
Ầm ầm dậy đất vang trời
Dưới xe thiết giáp trên trời máy bay
"Pháo đài bay" đêm ngày rải thảm
Xe ủi qua, từng đám cây nằm
Công binh "chuột cống" đánh hầm
1260) Bọc-giê lòng sục dò tăm hơi người
Tàu chiến chạy ngược xuôi ngăn chặn
Dòng sông buồn bến vắng người qua
Rào đường cản bước quân ta
Một vùng bão táp phong ba toại bởi
Ba giờ sáng bom rơi chín đợt
Tiếp theo sau đến lượt pháo bày
Miếng cày bằm nát cỏ cây
Trời long đất chuyển bụi bay khói mờ
Ruộng vườn hư biến bờ thành vũng

1270) Cửa nhà cháy, lúa cũng ra tro
Đường đi chỗ hố chỗ gò
Rừng xanh hóa trắng chim cò bay xa
Du kích ta kề vai sát cánh
Nơi An Phú chặn đánh rất hăng
Dùng mìn diệt sáu xe tăng
Các-bin ta bắn những thằng xông lên
Diệt hơn hai trăm tên giặc Mỹ
Chúng điên đầu thối chí tháo lui
Hố bom thành huyết chôn vùi

1280) Xác quân xâm lược khét mùi hôi tanh
Lũ hiếu chiến tiến hành càn quét
Đốt phá nhà vợ vét của dân
Đồng bào đói rét khổ thân
Màn trời chiếu đất trăm lần thương đau
Từ đông nam giặc vào trận địa
Du kích ta bắn tủa từng tên
Ngã Ba Cây Gõ vùng lên
Đạn bay mìn nổ vang rền chiến khu
Trên trận địa quân thù ngơ ngác

1290) Nhìn bốn bề quan sát quân ta
Mặc dù khoảng cách không xa
Lơ thơ cây với cỏ hoa che hào
Ổ chiến đấu thông vào địa đạo
Giúp cho ta tránh pháo đạn cày
Chị Gùnh bình tĩnh ra tay
Nhiều thằng giặc Mỹ lăn quay chết liền
Làm cho chúng thất điên bát đảo
Nhắm vào rừng bắn sáo bắn diều

Lá rơi cành gãy cây xiêu

1300) Xác xơ lau sậy, tiêu điều trúc tre

Chúng lui ra cho xe tăng tiến

Ta chờ đến, chập điện nổ mìn

Xe hư, mình lại vững tin

Đánh cho Mỹ gục không nhìn thấy ta

Lũ cướp nước rên la sợ hãi

Trúng đòn đau chúng phải lùi xa

Pháo bầy bắn nát cỏ hoa

Mỹ vào bị đánh bật ra chạy dài

Giặc lại kêu máy bay phản lực

1310) Đến thả bom gây sức ép mình

Mặc cho quỷ khốc thần kinh

Nhưng ta vẫn bám địa hình đánh hăng

Giặc dùng loại xe tăng hạng nặng

Chạy từ từ nhắm thẳng vào ta

Tiếng mìn nổ, xích đứt ra

Chúng đành lùi lại để mà thả bom

Ôi buồn thay! Một chòm lửa rạng

Cướp mất đi sinh mạng một người

Như sao chiếu sáng giữa trời:

1320) Chị Sương du kích, đời đời tiếc thương!

Anh hùng thay! Chiến trường oanh liệt

Thanh Uyên ơi! Còn biết chi đâu!

Một mình nằm dưới hào sâu

Mê man bất tỉnh đón đau má đào

Người còn lại rút vào địa đạo

Mỹ càn vô lực lạo kiếm tìm

Thấy Uyên thêm thiếp nằm im

Tưởng nàng phục kích ú tim cả bầy
Chúng vội vã nằm ngay xuống đất
1330) Mười giây sau ngược mặt trườn lên
Mưu toan bắt sống Thanh Uyên
Chúng bò chậm rãi đến bên bờ hào
Qua vài phút ngó sau nhìn trước
Giặc nhảy vào kéo ngược nàng ra
Than ôi! Nát liễu tan hoa
Giật bầm rối tóc rách da đoạn trường
Gọi trực thăng khẩn trương bay tới
Chở thương binh Mỹ với Thanh Uyên
Lênh đênh xót phận thuyền duyên
1340) Tương lai ai biết con thuyền về đâu!
Đến Lai Khê mà châu mặt ủ
Nàng trải qua giấc ngủ thương tâm
Xót xa hoa rụng ngọc trầm
Tấm lòng ái quốc muôn năm sáng ngời
Nửa canh ba nàng hồi tỉnh hẳn
Nhìn xung quanh tường chắn, ngẩn ngơ
Nghĩ thầm: "Mình tỉnh hay mơ
Hôm qua chiến đấu, bây giờ ở đây
Xem bốn bề không cây không cỏ
1350) Phòng tanh hôi,giặc bỏ Uyên vào
Toàn thân tức,nhức,bầm,đau
Người thân đang ở nơi nào biết không?
Chán ngán cảnh chim lồng cá chậu
Chị Sương ơi!Có thấu cho chăng?
Chị đi vào cõi vĩnh hằng
Như bà Trưng ,Triệu như trăng đêm rằm.

Tâm đau đớn âm thầm nuôi tiếc
Dạ xót xa da diết nhớ thương
Hết lòng bảo vệ quê hương
1360) Dù cho nát thịt tan xương sá gì.
Em còn lại chị đi mãi mãi
Không trở về với mái nhà xưa
Lũy tre, khóm trúc , hàng dừa
Pháo cày tan nát , bom bừa tả tơi.
Người nằm xuống cho người được sống
Chị góp phần giải phóng non sông
Hy sinh một chút má hồng
Trừ quân xâm lược cứu đồng bào ta
Cho nước nhà nở hoa tươi thắm
1370) Cho nhân dân no ấm yên lành
Ruộng vườn lúa tốt cây xanh
Cho đàn em nhỏ học hành chăm ngoan
Oanh liệt thay! Vẹn toàn tài đức
Nnhư tấm gương sáng rực, soi chung
Xứng danh dũng sĩ anh hùng
Hiên ngang đánh giặc ,vẫy vùng một phương."

Uyên đang nằm trên giường thao thức
Lòng tái tê bút rút đớn đau
Ngoài thêm một gã đi vào
1380) Mắt xanh mũi lõ thân cao mặt ngầu
Dẫn theo tên Tư Râu thông dịch
Quên cội nguồn giúp ích ngoại bang
Việt gian tiến đến bên nàng
Ân cần chăm sóc hỏi han vỗ về:
"Người đẹp ơi ! Còn mê hay tỉnh

Hôm nay em gặp lính Huê Kỳ
Yên tâm đừng có lo chi
Cháo cơm, bơ sữa dùng gì hỡi em?
Anh sẽ cho người đem ngay đến
1390) Nàng tiên ơi ! Dễ mến dễ thương
Ở đây bạc thước vàng rương
Đô la đầy kho kim cương đầy hòm
Cùng anh đây sớm hôm tỏ thể
Sống xa hoa vui vẻ bên nhau
Đón đau một đóa yêu đào !
Rơi vào khói lửa đổi màu phai hương
Em sa chân chiến trường đổ máu
Tiếc ngọc ngà châu báu vùi tro
Ung đi không lối chuyển đò
1400) Để sau đây bể khó mò kim rơi !"
Uyên nén giận, tìm lời nói khéo:
"Thân tôi như hoa héo trên cành
Làm than bầm giập tuổi xanh
Mới vừa tỉnh giấc bom hành pháo hung
Tôi đang mơ về vùng giải phóng
Nhưng tiếc thay ! Giấc mộng qua nhanh
Để mình đau xót năm canh
Thương người đồng đội tan tành xác thân
Tôi không cần vàng cần bạc thước
1410) Vì quê hương đất nước chưa yên
Dù cho nát kiếp thuyền quyên
Nhưng lòng quyết chẳng ham tiền bỏ dân
Còn vui chi mà ân với ái
Kẻ sa cơ chiến bại quên mình

Một lòng gìn giữ tiết trinh;
Điều hâu đổi dạng để rình gà con.
Cách mạng còn là còn tất cả
Ông bây giờ như cá trong lu
Tiền vàng là đám mây mù
1420) Quân thù che mắt kẻ ngu ,chim mồi."

Nghe nhức xương ,máu sôi tai nổ
Nhưng Tư Râu vẫn cố dần lòng
Dò xem bề trái bên trong
Để tìm bí mật của đồng đội ta:
"Em gái ơi! Sao mà cay đắng
Dù không thương đừng mắng anh đây
Mặc cho xẻ ghé xa bầy
Chốn này đã có quan thầy chở che
Khi chiến đấu không xe không pháo
1430) Không thấy quân ẩn náu nơi đâu?
Mà sao quý khóc thần sầu?
Lúc vào đến ổ hào sâu vắng người!
Thấy cỏ cây tả tơi đứt khúc
Không biết rằng lính tục hay tiên?
Tàng hình, độn thổ, thăng thiên?
Vòng vây chặt kín thoát miền nào ra?
Ai thủ lĩnh tài ba đến thế?
Ai bày nên mưu kế chống càn?
Nhờ đâu vững chí bền gan?
1440) Mười người dám đánh trăm ngàn tinh binh !
Em kể rõ địa hình chiến đấu
Vũ khí đang cất giấu nơi nào ?
Làm sao liên lạc với nhau?

Còn gì khác với hằm hào hay không?
Mong em hãy vui lòng cho biết
Ở chiến khu cỏ biếc cây xanh
Pháo bom cày xới hoành hành
Đêm ngày vui sống yên lành được sao?
Thương cho phận má đào bạc mệnh
1450) Nước độc rừng sâu bệnh rét run
Gót sen lở bước dính bùn
Hạt châu lọt xuống hang giun buồn cười.
Anh cùng em là người nước Việt
Đánh nhau chi chém giết nhau chi
Đầu rơi máu đổ ích gì?
Em đi kháng chiến trường kỳ khổ thân!
Nếu đồng ý, ân cần khai báo
Anh ra tay để tháo xiềng gông
Ở nơi đô thị thông dong
1460) Hoặc về quê cũ bên đồng lúa xanh."
Uyên bình tĩnh chân thành khẳng khái:
"Ông là ai mà lại dạy đời
Mai sau chuyển thế đổi thời
Phụng gà mới rõ, rồng dơi mới tường
Nhớ từ lúc lên đường kháng chiến
Du kích quân lui tiến đúng khi
Nhập thân xuất quỷ diệu kỳ
Làm sao hiểu được hỏi chi thêm phiền
Nhờ Cách mạng dạy truyền chân lý
1470) Cứu quê hương diệt Mỹ trừ gian
Dù cho trái mật phơi gan
Quyết tâm chiến đấu không màng tử sinh

Ước ao sao quê mình sung túc
Được hòa bình hạnh phúc ấm no
Non sông độc lập tự do
Dân ta chung sức lo cho nước nhà.
Cùng đồng đội xông pha ra trận
Trong chiến hào uất hận dâng cao
Dù cho bom thét đạn gào
1480) Nhưng mà ý chí anh hào không nao.

Hy sinh vì đồng bào ruột thịt
Tự ngàn xưa khảng khí keo sơn
Làm sao bội nghĩa vong ơn
Để cho núi tử sông hờn người đau.
Bao tang thương trời sâu đất thảm
Mỹ dùng tiền để cám dỗ ông
Chao ôi ! lòng thẹn với lòng
Cong đuôi theo giặc hại tông tộc mình
Làm như thế người khinh kẻ ghét !

1490) Danh dự chi mà hét với hò !
Khom lưng nhận chức quan to
Vào luôn ra cúi bầy trò hại dân.
Tôi dù bị nát thân chẳng tiếc
Dụ dỗ chi cứ giết tôi đi
Dùng lời đường mật làm gì
Gian lao không sợ, hiểm nguy không sờn."

Tư Râu đau còn hơn dao cắt
Miệng nguyền răng trợn mắt ra uy:
"Con kia mày quá gan lì
1500) Ông cho mày biết một khi xem nào !"
Tay lông lá tát vào đôi má

Uyên đón đau vật vã trên giường
Cuộc đời sao lắm bi thương
Hoa rơi vào động của phùng sài lang .
Giặc dày nàng ra nơi Côn Đảo
Cành mai gãy trước bão còn không?
Kim châm tê tái tim lòng
Ngón tay ngà ngọc nhuộm hồng máu tươi !
Thế mà Uyên vẫn cười ,vẫn tỉnh
1510) Khiến quân thù phải kính nể thêm
Hết kim rồi lại tới kềm
Kẹp vào da nát thịt mềm rớt ra
Dù trời ở rất xa cũng thấy
Người hại người như vậy ai ơi!
Chiến tranh hủy hoại một đời
Trung trinh dạ sắt, sáng ngời lòng son
Cuộc điều tra ,nhiều đòn hận tử
Dùi nung đỏ đem lụi vào dùi
Xèo xèo thịt cháy khét mùi
1520) Khói bay nghi ngút,ngậm ngùi đón đau
Nước xà phòng chế vào lỗ mũi
Dù đắng cay không cúi không quì
Uyên đà nghệt thở ngất đi
Bền lòng vững chí kiên trì không khai.
Lũ giặc đành bó tay trở mắt
Nhốt nàng vào chuồng sắt tanh hôi
Thanh Uyên tỉnh lại bồi hồi
Bầm gan tím ruột nằm ngời xót xa:
"Nhớ diết da mẹ già khổ sở
1530) Bây giờ mẹ đang ở nơi đâu?

Bao năm mưa nắng dãi dầu
Đau thương chồng chất mái đầu bạc thêm.
Nhớ những đêm bên thềm trăng sáng
Mẹ kể về Cách mạng đấu tranh
Noi gương tiếp bước đàn anh
Quên thân đem lại yên lành cho dân.
Mẹ hiền ơi ! Tảo tần nuôi trẻ
Ngày hôm nay còn khỏe hay không?
Dù con đang bị xiềng gông
1540) Nhưng mà vẫn giữ một lòng sắt son.
Nếu còn sống mình còn gặp lại,
Mẹ già ơi ! Đợi mãi tin con
Làm sao phá ngục vượt non
Bốn bề nước biển vây tròn đảo đây !
Con hi vọng đến ngày toàn thắng,
Sẽ quay về dưới nắng mùa xuân
Mừng mừng tủi tủi quây quần
Cùng anh cùng mẹ người thân vui vầy."

Kể từ ngày chia tay thân hữu
1550) Hoài Thương về đất cũ mến thương
Bom cày pháo xói ngăn đường
Miền Đông Nam bộ chiến trường gian lao
Quyết tâm cao đánh vào bót địch
Diệt nhiều đồn truy kích đến cùng
Hiên ngang anh dũng hào hùng
Một phương oanh liệt một vùng tự do
Đánh cho giặc phải bò phải chạy
Bắn xe tăng bốc cháy tan tành
Máy bay rớt xuống rừng xanh

1560) Giặc thua đau đớn ,ta thành công to
Trận Bình Giã cam go ác liệt

Thương ra tay tiêu diệt quân thù

Đạn bay khói lửa mịt mù

Mặc cho pháo nổ,mặc dù bom rơi

Nhưng Thương vẫn không rời chiến địa

Miễn vắng ra tứ phía muôn phương

Trúng vào vai trái của Thương

Quân y băng bó tìm đường đưa đi

Cho điều dưỡng đến khi lành hẳn

1570) Chàng lại xin ra trận chống càn

Không màng nguy hiểm gian nan

Quyết lòng bảo vệ giang san của mình.

Do đứng trước tình hình đất nước

Mỹ đưa quân xâm lược miền Nam.

Ta bàn cách đánh cách làm

Điều Thương về ở Bộ tham mưu miền.

Đất Nam Việt triền miên khói lửa

Đồng bào ta tan cửa nát nhà

Gom dân lập ấp xót xa

1580) Đêm về nhà cũ sáng ra bị cào.

Nhân dân ta khổ đau tăm tối

Mỗi túp lều hòm nổi bên trong

Được coi như một căn phòng

Chở che con cái vợ chồng ngày đêm.

Ta đứng trước gọng kềm của giặc

Nguyễn An Khương rời Bắc về Nam

Bấy lâu xa cách đành cam

Nhớ người nhớ đất biết làm sao thăm?

Thấm thoát đã mười năm ly biệt
1590) Mái nhà xưa ai biết còn không ?
Tình xưa ghi khắc trong lòng
Nhớ nơi bến cũ dòng sông gốc gừa.
Đường Trường Sơn tuy chưa từng trải
Nhưng lòng người chẳng ngại gian lao
Vượt nhiều suối thẳm đèo cao
Bao nhiêu non nước là bao nhiêu tình
Đến cầu dây gập ghình lắt lẻo
Chân anh hùng khéo léo bước qua
Ngày đêm nắng táp sương sa
1600) Rét rừng muỗi đốt, sạm da, thân gầy
Đứng trên núi nhìn mây nhìn biển
Vui bên tai vọng tiếng chim kêu
Non xanh nước biếc mỹ miều
Mênh mông đất rộng gọi nhiều nhớ thương
Dồn chân bước trên đường Cách mạng
Hướng về Nam bốn tháng đến nơi
Bao năm cách trở xa xôi
Bây giờ nhìn lại bồi hồi xót xa .
Chiều hành quân ngang qua chôn cũ
1610) Người xưa ơi! Đang ngụ nơi nao?
Hố bom ngăn chặn lối vào
Nhà tranh biến mất cỏ cao bằng đầu
Bến đò xưa nhuộm màu khói lửa
Dòng sông buồn chảy giữa tang thương
Đứng xem lòng thấy vấn vương
Nhớ cô lái nhỏ biết phương nào tìm?
Nhìn lên trời đôi chim liền cánh

Để riêng ai phải chạnh lòng đau
Chiều xuân bến vắng sóng xao
1620) Gọi bao kỉ niệm hôm nào nơi đây!
Hơn mười năm cỏ cây đầy lối
Cảnh xác xơ vật đổi sao dời
Còn người còn đất còn trời
Còn ngày gặp lại trong đời ai ơi!

Cùng đồng đội, Khương rời bến đò
Vượt qua sông thẳng tới Hồ Bò
Gặp du kích để thăm dò
Về tin cô gái đưa đò năm xưa
Một người kể: "Giữa trưa hôm ấy
1630) Giặc Mỹ càn giăng bầy bao vây
Giao tranh ác liệt chôn này
Ngã Ba Cây Gõ chôn thây quân thù
Ta quyết chiến, giặc thu quân lại
Ít đánh nhiều, Mỹ chạy lui ra
Kêu bom gọi pháo dập ta
Long trời chuyển đất cỏ hoa tươi bời
Một quả bom đã rơi trúng chỗ
Cướp mất đi một tổ hai người
Thịt da hòa với máu tươi

1640) Tô son đất mẹ sáng ngời quê hương
Ôi tiếc thương! Uyên, Sương anh dũng
Đã hiên ngang cầm súng diệt thù
Bây giờ nhìn lại chiến khu
Nhớ người nằm xuống muôn thu không về
Khi giặc rút bốn bề thanh vắng
Mình tìm gom xương trắng đem chôn

Bên rừng vào lúc hoàng hôn
Cỏ cây ủ rũ, tâm hồn đón đau."

Nghe xót xa ,gan bào ruột thắt
1650) Bể cảnh mai, Khương đặt lên mô:
"Uyên ơi!Em đã về mô?

Nửa đường tan nát liễu bồ còn đâu!
Để cho anh âu sầu thương nhớ
Đã lỡ rồi duyên nợ ba sinh
Một đời son sắt tiết trinh
Tận trung với nước , tận tình với dân
Uyên ơi! Em góp phần xương máu
Cho quê hương con cháu mai sau
Non sông độc lập mạnh giàu

1660) Là niềm hạnh phúc ước ao của mình
Em chiến đấu hy sinh oanh liệt
Để ngàn sau tha thiết nhớ thương
Người con nước Việt kiên cường
Quên thân giữa chốn chiến trường bom rơi.

Anh nhớ mãi những lời thệ ước
Trong đêm trăng Bến Dược năm xưa
Bên nhau ngồi dưới bóng gừa
Mái chèo lướt sóng em đưa anh về
Đứng cạnh mồ lòng tê dạ tái

1670) Nỗi đau này khắc mãi tim anh
Nhớ ngày đưa tiễn đầu xanh
Bây giờ trở lại đã thành cổ nhân!
Nỗi buồn này, ai cân đo đượ?
Còn in sâu mỗi bước chân đi
Ngày sau sử sách còn ghi

Chết vì dân tộc chết vì nước non
Đau đớn thay! Người còn kẻ khuất
Nung từng cơn phần uất trong tâm
Quyết trừ lũ giặc ngoại xâm
1680) Cho em mãi nguyện để nằm nơi đây
Trông bốn bề cỏ cây xơ xác
Nhìn nắm mồ tim nát gan tan
Hoa xuân chưa nở mà tàn
Phím vàng còn đó sao đàn đứt dây!
Ánh trăng thề đêm nay vẫn tỏ
Chiếu bóng anh in rõ trên mồ
Sương khuya rơi xuống cỏ khô
Máu đào liệt nữ đã tô thắm cờ
Bao năm qua em chờ em đợi
1690) Ngày hôm nay anh mới quay về
Trời buồn đất cũng ủ ê
Gió khơi giọng nói câu thề hôm nao
Em như một ngôi sao chói lợi
Đã ra đi vào cõi vĩnh hằng
Để anh đứng ngắm vàng trăng
Bên nhau sao lại nghe băng giá lòng!
Đường kháng chiến anh không lùi bước
Đem tài trai giúp nước giúp dân
Một lòng vì Đảng quên thân
1700) Vượt qua gian khó đâu cần _ có anh.
Em là khoảng trời xanh bất diệt
Kể từ đây vĩnh biệt Uyên ơi!
Nhói tim thất ruột nghẹn lời
Tình em, anh nguyện trọn đời mang theo".

Càng về khuya sương gieo thắm lạnh
Khương lên đường nặng gánh non sông
Nén bao kỷ niệm vào lòng
Vượt qua rừng suối ruộng đồng gian lao
Đại đội Khương tiến vào Bốn Phú
1710) Quân ta ẩn hầm trú ven đường
Lùm tre che nắng che sương
Chiến hào kiên cố bốn phương tung hoành
Trực thăng Mỹ lượn quanh mấy lượt
Chúng từ từ đáp trước mặt ta
Cách nhau một khoảng không xa
Đây là tình huống xảy ra bất ngờ
Ta kiên nhẫn đợi chờ đúng lúc
Đạn súng trường liên tục bay lên
Quân thù chết mấy trăm tên
1720) Máy bay rơi xuống gần bên hầm hào
Trận thắng lớn tiêu hao giặc Mỹ
Bộ đội ta mưu trí kiên cường
Người người đáng được tuyên dương
Tự hào dũng sĩ thân thương của mình
Trước tình hình Mỹ đang " tìm diệt"
Xê- đơ- phôn ác liệt diễn ra
Đạn bom cày xới quê nhà
Cây xanh gãy đổ cỏ hoa bị vùi
Căn cứ ta khét mùi pháo tủa
1730) Xe tăng vào càn phá chiến khu
Gây nhiều tang tóc hận thù
Bộ binh đổ xuống khói mù vây quanh
Xe cạp đất tấp nhanh ụ, ồ

Xe ủi vô san hồ lấp hào
Rồi cho "chuột cống" chui vào
Dò xem địa đạo ta đào ra sao?
Nếu hầm nào gần bàu gần suối
Chúng bơm nước cho đuối sức ta
Đủ trò quỷ quyết tinh ma
1740) Nhưng mình biến khó thành ra dễ dàng
Du kích ta bền gan vững chí
Trong chiến hào bắn Mỹ lăn quay
Phạm Văn Cội đã trở tài
Bóp cò súng nổ máy bay rơi liền
Đánh cho giặc đảo điên bỏ xác
Xe cơ giới hư nát nằm ì
Trực thăng lo chở tử thi
Vành đai diệt Mỹ Củ Chi hào hùng
An Khương cùng tiểu đoàn chủ lực
1750) Tay siết tay chung sức chung lòng
Diệt thù bảo vệ non sông
Hàng trăm tên địch chết trong chiến trường
Sau trận càn, An Khương về Bộ
Làm tham mưu củng cố ba quân
Ở đây gặp lại bạn thân
Khương, Thương tích cực ân cần giúp nhau
Đã dâng cao phong trào chống Mỹ
Ba thứ quân chuẩn bị sẵn sàng
Xây nhiều cơ sở vững vàng
1760) Bỏ sung lực lượng vũ trang đủ đầy
Ta ém quân chờ ngày diệt giặc
Tết Mậu Thân ghi khắc chiến công

Từ thành phố đến ruộng đồng
Toàn miền nổi dậy tấn công Sài Gòn.
Cuộc chiến đấu vẫn còn ác liệt
Khương quay về Tà Thiết Lộc Ninh
Dựng xây quân đội địa hình
Trui rèn giáo dục chiến binh của mình.

Bỗng một hôm được tin buồn bã
1770) Bác Hồ kính yêu đã qua đời
Khương cùng đồng đội bồi hồi
Tiếc thương đau đớn đứng ngồi không yên.
Cả Bộ tham mưu miền thẳm khóc
Vị cha già dân tộc chúng ta
Đồng bào cả nước xót xa
Người người nuôi tiếc nhà nhà kính thương:
"Bác ra đi tìm đường cứu nước
Thuở thanh xuân trải bước Á,Âu
Vượt qua lăm bể nhiều châu
1780) Lướt ngàn sóng gió dãi dầu nắng sương
Mùa đông về ,Pháp thường rét đậm
Viên gạch hồng sưởi ấm Bác ơi !
Bôn ba đất khách quê người
Để tìm chân lý giúp đời giúp dân
Bao gian lao xả thân gánh vác
Tiếp thu chủ nghĩa Mác-Lê nin
Dựng xây lý tưởng niềm tin
Hết lòng với Đảng,trọn tình với quê
Thương giống nòi, Bác về đất nước
1790) Dắt dìu dân từng bước tiến lên
Toàn quân tâm vững chí bền

Đánh Tây đuổi Nhật làm nên sử vàng
Trong lúc miền Nam đang lửa khói
Bác vội đi vào cõi vĩnh hằng
Đời đời tỏ rạng vàng trắng
Trời xanh mãi mãi đất bằng sáng soi.
Bác Hồ ơi ! Trọn đời vì nước,
Vì nhân dân ,lo trước vui sau
Chúng con dạ xót lòng đau
1800) Những lời Bác dạy khắc vào tâm can
Bác Hồ ơi ! Muôn ngàn tuổi lệ
Chảy thành sông thành bể mênh mông
Mang bao thương nhớ vào lòng
Chúng con ra sức lập công dâng Người".

Đường kháng chiến,hoa tươi trắng sáng
Với tinh thần Cách mạng tiến công
Qua đời qua suối qua sông
Tuy nhiều gian khổ nhưng lòng luôn vui.
Ta vùng lên giặc lui quân lại

1810) Vào mùa hè lửa cháy khói cao
Quân ta như sóng dâng trào
Khương cùng đồng đội đánh vào Bình Long
Thây lũ giặc chết chồng thành đống
Mở rộng vùng giải phóng của ta
Dân về quê cũ cất nhà
Giữ vườn bám đất tăng gia gieo trồng .
Vui chưa trọn mùa đông đã đến
Tùng sợi buồn con nhện chăng tơ
Mỹ toan tập kích bất ngờ !

1820) Nhưng ta đã biết trước giờ xảy ra

Dân Thủ đô rời nhà sơ tán
Đùm bọc nhau tránh đạn bom rơi
Quân mình án ngữ đúng nơi
Ngay trong đêm tối bầu trời âm vang
B.52 đang rải thảm
Lửa rực lên từng đám khói lan
Trời long đất chuyển nhà tan
Đường hư phố sập điêu tàn xót xa
Không quân ta phóng nhanh tên lửa
1830) "Pháo đài bay" cháy giữa không trung
Tang thương thảm khốc một vùng
Hải Phòng, Hà Nội anh hùng hiên ngang
Mười hai ngày đêm vang tiếng nổ
Mặt đất bằng loang lỗ hố bom
Vườn đào ủ rử chiều hôm
Cỏ cây xơ xác cá tôm dạt dờ
Mười vạn tấn bom mờ mịt khói
Hơn sét găm nhưc nhồi tim gan
Thế mà ta vẫn vững vàng
1840) Phòng không chiến đấu sẵn sàng ra tay.
Tám mươi một máy bay Mỹ rớt
Nhiều giặc lái từng đợt sa cơ
Ních-xơn thất bại nước cờ
Vào bàn hội nghị để chờ rút quân.
Đông tàn, xuân lại về chốn cũ
Làm nên : "Điện Biên Phủ trên không"
Quân dân đoàn kết một lòng
Lập trang sử mới chiến công lẫy lừng.

Khi Hà Nội đang mừng chiến thắng
1850) Khương lên đường dãi nắng dầm sương
Ra đi kẻ mến người thương
Rèn thêm nghiệp vụ ở trường đặc công
Thời gian qua học xong một lớp
Khương quay về dự họp tham mưu
Đề ra phương án tối ưu
Đi xây cơ sở ở khu nội thành
Vào Sài Gòn tiến hành kế hoạch
Tạm biệt rừng xa cách đồng hương
Đến nơi sào huyệt đối phương
1860) Đổi tên đổi họ dò đường nhiều phen
Ngày hai buổi bon chen trên phố
Đạp xích lô tìm chỗ làm quen
Người người bắt kẻ sang hèn
Đều thương đều mến đều khen Khương hiền
Kể từ buổi đầu tiên tới ở
Tính đến nay cơ sở được ba
Một hôm chở khách trắng hoa
Hỏi ra mới biết con nhà nông dân
Nàng rằng : " Em bán thân để sống
1870) Tuổi trăng tròn vào động múa ca
Ngày đêm làm vợ người ta
Ong qua bướm lại nghĩ mà đón đau
Nhà nghèo bị kẻ giàu đòi nợ
Mẹ cho em ở đợ trừ tiền
Chủ nhà cuồng loạn đảo điên
Vùi hoa dập liễu ưu phiền xót xa
Thỏa tình dục đuổi ra khỏi ngõ

Em bỏ nhà đi đó đi đây
Chôn chân vướng bầy sa lầy
1880) Cao xanh sao nữ đọa đày tẩm thân
Gái giang hồ đường trần lữ bước
Biết làm sao ra được anh ơi!
Duyên đâu tao ngộ trong đời
Tình đâu gặp gỡ cho vui đêm buồn!
Kiếp liễu bồ cánh chuồn phận mỏng
Hoàng hạc bay biển rộng mênh mông
Hoa đào chào đón gió đông
Kể đây người đó động lòng hay không?"

Khương nhìn nàng: má hồng da trắng
1890) Mây liễu thanh mắt sáng long lanh
Thướt tha duyên dáng hiền lành
Đem màu son phấn lâu xanh trên người
Khương mỉm cười dùng lời khuyên giải:
"Chôn phồn hoa phận gái long đong
Như bèo trôi nổi trên sông
Sóng vùi gió dập đau lòng em ơi!
Cố vượt qua cuộc đời bất hạnh
Giữ gìn hoa xa lánh bướm ong
Nhà xưa mẹ nhớ cha mong

1900) Gia đình mòn mỏi chờ trông em về !
Đợi đến ngày ông chề bướm chán
Đóa hoa tàn đem bán ai mua
Mặc cho sương lạnh gió lùa,
Đừng đem lá liễu mà đùa cành thông.
Dòng nước sông khi trong khi đục
Đời con người có lúc có thì

Thăng trầm vinh nhục thịnh suy
Lưu danh thơm mãi còn gì quý hơn !
Làm con phải trả ơn cha mẹ
1910) Đến tuổi già có trẻ thăm nuôi
Sống cho trọn đạo làm người
Hiếu dân trung nước giúp đời mới hay
Em tên chi ? Năm nay mấy tuổi ?
Xót nụ đào gặp buổi gian truân
Tiếc cho một kiếp hồng quần
Tàn đông sẽ đến mùa xuân huy hoàng ."
"Tên của em là Trang Thị Nhịn
Nay vừa tròn hăm chín xuân xanh
Vui lòng cho biết tên anh
1920) Cảm ơn anh đã chân thành khuyên can."
Khương rằng: "Tôi tên Phan Văn Lý
Sống cần lao giản dị trắng trong
Phận em là gái chưa chồng
Còn tôi đã tắt lửa lòng từ lâu.
Đường sinh nhai lần đầu gặp gỡ
Giữa Sài Gòn rục rĩ đèn hoa
Phồn vinh giả tạo dụ ta
Nếu không bản lĩnh sẽ sa chân vào.
Tôi mong em hãy mau thức tỉnh
1930) Để làm người chân chính hiền lương
Quay về sống với cố hương
Liếp rau tác đất vấn vương tình người
Rằng : "Em đã lỡ đời con gái
Mặt mũi nào trở lại quê xưa
Không quen nắng ,chẳng ưa mưa

Làm sao cấy lúa trồng dưa trồng cà.
Làm chi để giúp nhà giúp nước
Phận má hồng gặp bước gian nan
Khiến cho liễu rũ hoa tàn
1940) Một thân gánh chịu trăm ngàn đau thương
Anh Lý ơi ! Chán chường cõi thế
Ai bày chi dẫu bề xót xa
Hận đời ta lại thương ta
Đầu xanh gặp buổi phong ba nào nề."
Tạm chia tay Khương về nhà trọ
Thương người dân khốn khó trăm bề
Nghe lòng đau xót tái tê
Tìm phương kiếm kế đổi nghề họ Trang
Chốn đô thành đường ngang lối dọc
1950) Tủi thân tàn, Nhịn khóc chiều đông
Sau khi dò ý thử lòng
An Khương dạy đánh đặc công cho nàng
Thụ giáo xong, họ Trang vào quán
Chủ nhận nàng phụ bán bò kho
Ngụy quân thường đến ăn no
Chờ ngày nàng sẽ đánh cho tan tành .
Ngay sau khi hoàn thành nhiệm vụ
Khương trở về căn cứ Lộc Ninh
Đợi giờ nhận lệnh xuất chinh
1960) Quyết tâm đem lại thanh bình cho dân.
Từ khi bị giam thân khổ ải
Uyên tính ra hơn bảy năm rồi
Ngồi trong nhà đá tanh hôi
Xiềng gông trói buộc cuộc đời nữ nhi.

Sau hiệp định Pa-ri đã ký,
Quân chư hầu cùng Mỹ rút lui
Thanh Uyên nhận được tin vui
Sắp ra khỏi ngục đập vùi đắng cay
Rồi cùng lên máy bay thẳng tới
1970) Đất Lộc Ninh đón đợi quân mình

Hai bên trao trả tù binh
Uyên về thăm lại gia đình bên sông.

Mẹ Ánh vẫn một lòng bám đất
Đã hay tin Uyên mất bảy năm
Mẹ thương mẹ nhớ âm thầm
Vào ra tím ruột đêm nằm nhói tim
Vào chiều vàng cánh chim về tổ
Đường quanh co lăm hố pháo bom
Bên lề cỏ Mỹ từng chòm

1980) Trong nhà dáng mẹ lom khom thân già.

Uyên vừa đến ,mẹ ra sừng sốt
Nhìn chăm chăm hoảng hốt thốt ra:

"Đứa nào nát thịt tan da
Đứa nào còn sống nay mà về đây ?"

Biết mẹ đang phút giây hồi hộp
Uyên dừng chân trên lớp cỏ dày:

"Mẹ ơi !Con bị tù đày
Ở nơi Côn Đảo ngày nay trở về
Thăm mẹ già làng quê yêu dấu

1990) Nhớ năm xưa chiến đấu hiên ngang
Bom rơi đồng đội nát tan

Con nằm bất tỉnh giặc càn bắt con !"

"Thanh Uyên ơi ! Con còn sống thật,

Mẹ tưởng rằng con khuất từ lâu
Ngày đêm đau đớn u sầu
Biết tìm mắt tích biết đâu mà tìm !
Mẹ lên đồi hoa sim chiều vắng
Đứng nhìn đàn cò trắng đang bay
Xót xa nhớ lại những ngày,
2000) Hái hoa sim tím con cài tóc mây."

Uyên chạy đến dang tay ôm mẹ
Mẹ ôm con đầy vẻ thương đau
Bốn dòng châu ngọc tuôn trào
Mừng vui sum họp bên nhau tỏ bày.
Uyên rằng: "Kể từ ngày xa cách
Dù thân tàn da rách thịt tan
Nhưng con chặt dạ bền gan
Chết đi sống lại muôn ngàn gian lao.

Nhớ lũy tre ,hàng cau ,khóm trúc
2010) Nhớ dòng sông uốn khúc quê ta
Nhớ anh nhớ mẹ diết da
Nhiều đêm thao thức nhớ nhà, nhớ Khương
Mười chín năm chiến trường cách trở
Nhàn cùng Khương hiện ở phương nao ?
Bây giờ không biết ra sao ?
Đang nơi đất Bắc hay vào trời Nam?"

Ánh rằng: "Con bị giam trong ngục
Mẹ ở nhà gặp lúc nguy nan
Nhiều khi tím ruột bầm gan
2020) Bỏ nhà sơ tán nát tan cõi lòng.
Vào Trung Hòa người đông đất hẹp
Sống trong vòng kìm kẹp lo âu

Sáng buồn, trưa tủi, chiều sầu
Thân già lặn lội dãi dầu nắng mưa
Vùng giải phóng người thừa đất rộng
Mẹ quyết tâm về sống nơi đây
Vui cùng sông nước cỏ cây
Gởi xương gởi thịt chốn này mà thôi."

Dòng thời gian đang trôi ngược lại
2030) Bao chuyện đời ôn mãi chưa xong
Nhìn ra trời đã rạng đông
Tiếng chim riu rít trên đồng cỏ cao
Uyên xin mẹ trở vào du kích
Cả miền Nam đánh địch nhiều nơi
Giặc thua tháo chạy tơi bời
Ngụy quyền khủng hoảng rả rời lung lay
Bộ chính trị mở ngay hội nghị
Bàn phương án chuẩn bị tiến công
Quân ta giải phóng Phước Long
2040) Thời cơ đã đến đồng lòng xông lên
Từ chiến dịch Tây Nguyên thắng lớn
Giặc thua to, đau đớn chạy dài
Thừa cơ ta trở trí tài
Đánh thành phố Huế bốn ngày giặc tan
Huế-Đà Nẵng hoàn toàn giải phóng
Xóa xiềng gông, mở rộng đất đai
Trải qua gần ba mươi ngày
Nhiều kho dự trữ về tay của mình
Giặc đang trong tình hình nguy biến
2050) Chúng rơi vào dự kiến của ta
Sài Gòn vội vã lập ra

Ba vòng phòng thủ từ xa đến gần
Ta đã được lòng dân cả nước
Ra tiền tuyến xe vượt Trường Sơn
Tiến về thành phố Sài Gòn
Bùng bùng khí thế như cơn bão gầm
Quân dân ta quyết tâm chiến đấu
Bước chân đi lưu dấu son chung
Ra tay đánh trận cuối cùng
2060) Để giành thắng lợi oai hùng vẻ vang
Ta giải phóng Phan Rang, Bình Thuận
Vào Xuân Lộc nhiều trận gay go
Hơn tuần chiến đấu giằng co
Giặc thua rút chạy về lo tìm đảng...
Tổng thống ngụy vội vàng từ chức
Địch đang rơi xuống vực thẳm sâu
Ngụy quyền hoảng loạn lo âu
Tan hàng bỏ ngũ điên đầu hoang mang.
Lúc bấy giờ Khương đang nắm giữ
2070) Tiểu đoàn trưởng của lữ đặc công
Hòa vào dòng thác miền Đông
Kề vai chung sức chung lòng tiến binh.
Chiến dịch Hồ Chí Minh lịch sử
Trước tình hình chiến sự xảy ra
Quân đoàn chủ lực của ta
Đi theo năm hướng để mà tấn công
Đầu tiên từ phía đông súng nổ
Ta đánh vào hang ổ ngụy quân
Dù cho giặc cố cầm chân
2080) Nhưng vòng vây vẫn khép dần chặt hơn

Giặc kinh hoàng, bỏ Tân Sơn Nhất
Tiếng pháo bom chuyển đất long trời
Sân bay của giặc toi bời
Máy bay Mỹ chở những người lưu vong.
Lực lượng ta nằm trong lòng giặc
Cùng đứng lên vây bắt ngụy quyền
Sài Gòn nghiêng ngửa đảo điên
Chúng xin ngừng bắn trao quyền giải binh
Quân ta tiến vào dinh Độc Lập
2090) Bọn đầu sỏ ngụy sắp sa cơ
Bó tay đứng đợi ngồi chờ
Cho ta bắt giữ, hạ cờ ngụy ngay
Cờ Cách mạng tung bay trên phủ
Từ đây ta làm chủ non sông
Toàn dân đẹp dạ hài lòng
Vui mừng chiến thắng chờ mong bao ngày.

Trải qua bao năm dài khói lửa
Bao mẹ già tựa cửa đợi con
Còn đây những tấm lòng son
2100) Bao năm xa cách mỗi mòn nhớ mong
Đến Sài Gòn vừa xong nhiệm vụ
Dưới hàng me ,Khương chú ý trông:
"Người đâu đẹp tựa hoa hồng
Giống em yêu cũ bên sông, trăng tròn
Được tin nàng chỉ còn xương trắng
Ai hôm nay dưới nắng nên thơ ?
Hay là mình đã nằm mơ ?
Năm xưa đã mất, bây giờ còn đây ?"
Chàng đứng đợi từng giây gần lại

2110) Gió thoảng đưa ru mái tóc thè
Thướt tha dạo bước trên lề
Dừng chân nàng đã đứng kề bên Khương
Mặt nhìn mặt như gương tỏa sáng
Khi chàng đang ngắm dáng hình Uyên.
Nàng rằng: "Một nợ hai duyên,
Những lời thệ ước còn nguyên trong đời
Hăm một năm sao dòi vật đổi
Đến ngày nay thỏa đợi nhớ mong
Anh còn nhận biết em không ?
2120) An Khương mãi mãi trong lòng của em."
Chàng rằng: "Vào một đêm trăng tỏ
Anh về thăm em nhỏ yêu thương
Hố bom ngăn lối cản đường
Nhà tan cỏ mọc đoạn trường xót xa
Anh vội đến Ngã Ba Cây Gõ
Nghe người kể mới rõ sự tình
Uyên đi chiến đấu hy sinh
Em cùng đồng đội quên mình vì dân
Anh đã đến phân trần bên mộ
2130) Khóc em yêu bom nổ tan thân
Không ngờ được gặp nơi đây
Cớ sao còn sống tỏ bày anh hay ?
Xa mẹ Ánh bao ngày thương nhớ
Mẹ khoẻ không ? Đang ở nơi đâu?
Pháo bom gây cuộc bể dâu
Khi qua chốn cũ u sầu tái tê."
Uyên rơi lệ kể về quá khứ:
"Mỹ càn vô căn cứ của ta

Tạo bao tang tóc xót xa

2140) Bầm gan tím ruột bỏ nhà lia quê

Đến Bình Hòa lòng tê dạ tái

Gặp một thằng háo gái lân la

Em về Bến Dược làm nhà

Rồi vào du kích được ba năm dài

Khi chống càn hăng say chiến đấu

Trút căm hờn nung nấu trong tâm

Rủi thay! Bom ném bên hầm

Long trời lở đất, em nằm mê man

Ngay sau đó giặc càn vô bắt

2150) Em một lòng son sắt không khai

Thân em lâm cảnh tù đày

Bảy năm Côn Đảo đắng cay giập bầm

Đã hai năm tháo xiềng bút xích

Em trở vào du kích đến nay

Xuống đường đã được năm ngày

May thay! Đi tới nơi này gặp anh.

Mẹ đang ở lều tranh quê cũ

Xót thân già lam lũ sớm trưa

Một đời dãi nắng dầm mưa

2160) Chân chồn gối mỏi mà chưa an nhàn.

Vào mùa xuân chống càn diệt Mỹ

Giặc thua to ,thối chí lui binh

Thanh Nhàn anh dũng hy sinh!

Ở nhà chỉ có một mình mẹ thôi!"

Khương xót xa bồi hồi xúc động:

"Các anh mình vẫn sống em ơi!

Nhân dân thương nhớ đời đời

Như sao Bắc Đẩu trên trời sáng trong."
Tạm chia tay nghe lòng lưu luyến
2170) Uyên về quê xao xuyến đợi mong
Khương quay về lữ đặc công
Đã trừ xong bọn thù trong giặc ngoài.

Qua bao năm nằm gai nếm mật
Ngày hòa bình rợp đất cờ sao
Khương, Thương bè bạn gặp nhau
Gia đình sum họp biết bao vui mừng.
Nhiều mít tinh tung bừng cả nước
Khắp năm châu nhận được tin ta
Việt Nam thống nhất sơn hà

2180) Tự do, độc lập, âu ca hoà bình
Khương trở lại thăm tình xứ sở
Quê cha đất mẹ ở Củ Chi
Hố bom cỏ mọc xanh rì
Bao năm xa cách người đi quay về
Đứng nhìn quê nghe tê tái dạ
Lần bước thăm mồ mả mẹ cha
Cỏ lan phủ kín sân nhà
Gợi bao thương nhớ xót xa trong lòng
Rời Nhuận Đức qua sông bến cũ

2190) Góc gờ xưa lá rũ cành khô
Lặng nhìn làn nước nhấp nhô
Đò ngang lướt sóng đã vô đến bờ
Con đường xưa bây giờ loang lổ
Cây lơ thơ, nhiều hố pháo bom
Lần theo lối nhỏ chiều hôm
Nhà tranh ẩn hiện sau chòm cây xanh

Khương đến sân, Uyên nhanh chân rước
Mẹ Ánh ra, Khương bước tới chào
Ngày vui sao lệ lại trào
2200) Người còn sum họp ,kẻ vào thiên thu.
Ánh trắng lên mây mù tan biến
Ba người ngồi ôn chuyện ngày xưa
Sự đời càng nói càng ư
Canh ba sương lạnh mà chưa cạn lời
Đèn dầu lửa đã vơi hơn nửa
Tiệc cháo gà, dùng bữa vừa xong
An Khương ngỏ ý tỏ lòng
Mẹ già cho phép chỉ hồng se duyên
Gái đảm đang chèo thuyền son sắt
2210) Trai anh hùng đuổi giặc truân chuyên
Chàng bàn hôn lễ với Uyên
Định ngày để ván đóng thuyền chung đôi.
Chàng đến mời Thương rồi trở lại
Đám cưới diễn ra tại nhà nàng
Khương, Uyên kết nghĩa đá vàng
Mẹ già ,đơn vị, họ hàng hân hoan
Hai năm sau, giặc tràn biên giới
Kho-me đổ càn tới đánh ta
Giết người cướp của đốt nhà
2220) Dã tâm diệt trẻ hại già xót xa
Nguyễn An Khương trở ra mặt trận
Đuổi quân thù đến tận biên cương
Quân ta chiến đấu kiên cường
Giặc thua tháo chạy tìm đường rút lui
Phía Tây-Nam yên vui êm ái

Khương về Quân khu Bảy,miền Đông
Từ đây tình thắm duyên nồng
Trai hùng gái đảm ,vợ chồng bên nhau
Sanh con ngoan mai sau tiếp bước
2230) Trái chiến trường, nợ nước trả xong
Khương về hưu trí bên sông
Ngày ngày vui với ruộng đồng quê hương
Trở lại nhà, huân chương đầy ngực
Bao năm dài sáng rực chiến công
Bước chân in dấu non sông
Quân hàm đại tá oai phong hào hùng.
Hoài Thương đã kiên trung ngang dọc
Hơn nửa đời mái tóc pha sương
Về hưu trí chốn quê hương
2240) Vui cùng con cháu, khu vườn, làng quê.
Từ lúc Nhịn làm thuê ở quán
Vừa phụ bán vừa đợi thời cơ
Một hôm nàng đặt mìn giờ
Đánh cho lũ giặc bất ngờ tan thây
Rời khỏi đây, Nhịn về quê cũ
Bắt tay vào trồng vụ thâm canh
Chăm nom, vun bón cây xanh
Hoa tàn lại nở mấy cành tỏa hương.
Khi ta đang truy lùng diệt giặc
2250) Chín an ninh tái mặt xuống tàu
Tư Râu chạy đến gặp nhau
Cả hai vượt biển lao đao đêm ngày
Trước hại người hôm nay phải trả
Giữa biển khơi sóng cả bão to

Tàu chìm hai gã đuổi giò
Làm mồi cho cá ăn no, đời tàn!

Chiến tranh qua, muôn ngàn liệt sĩ
Nhiều anh hùng quyết chí quên thân
Trọn đời vì nước vì dân
2260) Tấm gương trung hiếu xa gần sáng soi
Đời đời sau nguyện noi gương Bác
Thiên sử vàng ghi tạc chiến công
Toàn dân chung sức chung lòng
Đem tài xây dựng non sông của mình
Thời đại Hồ Chí Minh rực rỡ
Vạn ngàn sau còn nhớ còn thương
Những người bộ đội kiên cường
Hiên ngang bảo vệ biên cương nước nhà
Ôi ! Xót thương mẹ già đất Việt
2270) Đàn con đi, vĩnh biệt làng quê
Thương người giữ vẹn lời thề
Thủy chung chờ đợi ngày về đẹp duyên
Tự hào thay! Con thuyền non nước
Đảng dắt dìu thuyền vượt bão dông
Nói liền Nam Bắc núi sông
2276) Hòa bình, độc lập, thỏa lòng ước mong.

Viết xong lúc 10 giờ ngày 22-02-2004

Tại trường THCS An Nhơn Tây

Đã đăng ký quyền tác giả tại Cục Bản quyền Tác giả Văn học - Nghệ thuật và được cấp giấy chứng nhận

BẢN QUYỀN TÁC GIẢ vào ngày 31-05-2004.

SỐ 577/2004/QTG.

Thi Nang xin chân thành cảm ơn Đài truyền hình Việt Nam,Đài truyền hình Thành phố Hồ Chí Minh,các tác giả viết sử Việt Nam,Huyện ủy Củ Chi và hai vị đại tá Nguyễn Khương,Nguyễn Văn Ngời đã giúp cho tôi một số tư liệu quý để hoàn thành tác phẩm truyện thơ này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Nhà xuất bản Văn Nghệ đã xuất bản lần đầu tiên 500 quyển vào năm 2005.

Thi Nang

---Hết---